

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

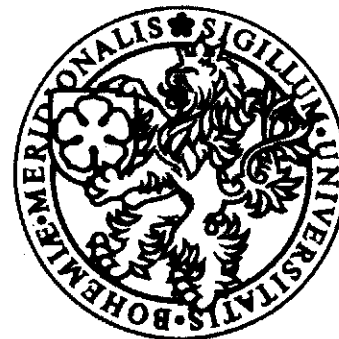
Katedra anglistiky

**VÝUKA ANGLIČTINY V INTEGROVANÝCH
TŘÍDÁCH**

Diplomová práce

Vypracovala: Pavlína Korandová

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Lucie Betáková, M.A., Ph.D.

Knihovna JU - PF

3115172702

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA ANGLICKÉHO JAZYKA

- 43 -

České Budějovice 2006

26/406 J. N.

DP 1112A
JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUĎEJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA -8-
Husova 458, 370 05 České Budějovice

Dovoluji si tímto poděkovat PhDr. Lucii Betáková, M.A., Ph.D. za vedení práce, připomínky, podněty, rady a odborné konzultace.

Děkuji rovněž ZŠ v Rapšachu a ZŠ České Velenice za možnost realizace výzkumu.

DP 1112A
JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA -8-
Husova 458, 370 05 České Budějovice

Dovoluji si tímto poděkovat PhDr. Lucii Betáková, M.A., Ph.D. za vedení práce, připomínky, podněty, rady a odborné konzultace.

Děkuji rovněž ZŠ v Rapšachu a ZŠ České Velenice za možnost realizace výzkumu.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Výuka angličtiny v integrovaných třídách“ vypracovala samostatně a že jsem použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příloženém seznamu literatury.

Paulína Korandová

Výuka angličtiny v integrovaných třídách

Teaching English in Integrated Classes

Anotace

Tato diplomová práce je zaměřena na výuku anglického jazyka v integrovaných třídách. V posledních letech přibývá na základních školách integrovaných žáků, mezi něž patří děti s různým zdravotním postižením, děti ze znevýhodněných sociálních skupin, etnických menšin a děti migrantů.

Cílem diplomové práce je navrhnout a popsat jedno z mnohých řešení, jak k tomuto fenoménu přistupovat. Výuka přizpůsobená integrovaným žákům může velmi obohatit i žáky neintegrované a být jim ku prospěchu.

V teoretické části popisují druhy integrace a zmiňují odborníky, kteří se touto problematikou zabývali. V grafech je uveden počet integrovaných žáků na českých školách. Neméně důležitým bodem je i zmínka o právech všech na plnohodnotný život a seberealizaci.

Praktické část se skládá ze dvou hlavních oddílů. První oddílem je výzkum provedený prostřednictvím rozhovorů s řediteli a učiteli anglického jazyka dvou základních škol. Výzkum je zaměřený na počet integrovaných žáků na ZŠ, příčinu jejich integrace a práci s žáky. Ve druhém oddílu jsem zpracovala tři přípravy na hodinu, do kterých jsem zakomponovala multikulturní výuku. Mým cílem bylo porovnání kulturních zvyklostí různých zemí a tím i obohacení rozhledu žáků. Vše jsem se snažila podat zajímavou a pro žáky přitažlivou formou.

Annotation

This diploma thesis is focused on teaching English in integrated classes. In recent years the number of integrated pupils at the primary schools has increased. Among those pupils belong children with various handicaps, children from disadvantaged social groups, ethnic minorities and children from migrant families.

The aim of the thesis is to suggest and describe one of many possible solutions how to approach this phenomenon. The education conformed to the non-integrated pupils can be very useful and beneficial to them.

In the theoretical part I have described different kinds of integration and I have mentioned specialists who have studied this topic. The graphs show the numbers of integrated pupils in the Czech schools. No less important subject is the right of education for everybody who seek full life and self-fulfilment.

The practical part consists of two sections. The first section is the research which was carried out at two primary schools. The methods used were interviews with the directors and teachers of English. The research focuses on the number of the integrated pupils, the cause of their integration and the approach teachers take to teach them. In the second section I have created three multicultural lesson plans. My aim was to compare cultural habits of different countries. I wanted to enrich pupils' knowledge about those countries and their habits. I have tried to teach the lessons in interesting and attractive way.

Obsah

ÚVOD.....	1
1.0 TEORETICKÁ ČÁST	2
1.1 Druhy integrace.....	2
1.1.1 Podmínky k uskutečnění integrace.....	2
1.2 Výuka cizího jazyka na českých školách.....	3
1.2.1 Výuka jazyka u dětí cizinců.....	3
1.2.2 Cizinci žijící v jihočeském kraji.....	5
1.2.3 Počet cizinců studujících v České republice.....	6
1.3 Výchova a vzdělávání menšin v České republice.....	7
1.3.1. Význam multikulturní výchovy a vzdělávání.....	9
1.3.2 Práva národnostních a etnických menšin.....	9
1.4 Žáci znevýhodnění zdravotně.....	10
1.4.1 Školní integrace handicapovaných.....	11
1.5 Specifické poruchy učení.....	13
1.5.1 Práva na vzdělání.....	15
1.5.2 Co činí žákům při studiu cizího jazyka potíže?.....	15
2.0 PRAKTICKÁ ČÁST.....	17
2.1 Hypotézy.....	17
2.2 Metodika.....	17
2.3 Výzkum.	17
2.3.1 ZŠ v Rapšachu.....	18
2.3.2 ZŠ České Velenice.....	24
2.4 Vyhodnocení výzkumu.....	31
2.5 Hodiny angličtiny v integrované třídě.....	32
2.5.1 Příprava na 1. hodinu.....	33
2.5.2 Příprava na 2. hodinu.....	41
2.5.3 Příprava na 3. hodinu.....	48
3.0 ZÁVĚR.....	58
4.0 SUMMARY.....	60
5.0 SEZNAM LITERATURY.....	62
6.0 PŘÍLOHY.....	63

ÚVOD

S termínem integrace se v současnosti setkáváme poměrně často. Slovník cizích slov vykládá tento pojem jako sjednocení, spojování ve vyšší celek, začlenění nebo zapojení. Existuje mnoho druhů integrace, která se ve větší či menší míře objevuje v různých vědních oborech. V důsledku společenských změn se změnil i způsob integrace a existence postižených, jejich rehabilitace, výchova a vzdělávání.

Soudobá společnost musí řešit otázky integrace jak zdravotně postižených občanů, tak integraci migrantů, dětí ze znevýhodněných sociálních skupin a etnických menšin. Problematika integrace cizinců je postupný a dlouhodobý proces. V České republice se tento jev výrazněji projevil až v první polovině 90. let, kdy v důsledku společenských změn v roce 1989 došlo k postupnému růstu počtu cizinců, kteří do České republiky přicházejí a kteří z různých důvodů hodlají v České republice žít.

Cílem této práce je zaměřit se na začlenění zdravotně postižených a osob různě sociálně i etnicky znevýhodněných do systému výuky na českých školách, dále prozkoumání způsobů práce s těmito dětmi a navržení metod takové výuky, která by svým složením vyhovovala integrovaným žákům a ostatní žáky by obohatila po obsahové stránce.

Toto téma diplomové práce jsem si vybrala, protože mě zajímá, jaké jsou možnosti práce s integrovanými handicapovanými žáky v hodinách cizího jazyka a jaké způsoby výuky se dají v těchto hodinách uplatnit. Další důvod je ten, že bydlím v pohraničním městě a každoročně zaznamenávám nárůst přistěhovalců. Je pro mě zajímavé porovnat současný stav na základní škole s tím, jak si toto místo pamatují ze svých školních let.

1.0 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Druhy integrace

Jesenský (1993) chápe integraci jako proces spojování částí v celek, konkrétně spolužití osob postižených s nepostíženými. Na možnosti a cesty integrace postižených občanů s nepostíženou společností existuje mnoho názorů. V našem prostředí se vedle J. Jesenského tímto problémem zabývali také M. Sovák, O. Čálek a mnoho dalších odborníků.

Novotná a Kremlíčková (1997: 16) rozlišují několik druhů integrace. Prvním z nich je *úplná integrace*, kdy do běžné školy integrujeme dítě bez větších omezení, pouze s přihlédnutím k jeho momentálnímu zdravotnímu stavu.

Druhým typem je *integrace částečná*. V tomto případě dítě s jedním postižením navštěvuje běžnou školu nebo specializované třídy, jenž jsou obvykle umístěny v základních školách. Do tohoto druhu integrace zahrnujeme rovněž školy pro nevidomé, neslyšící apod.

Specifickým druhem je takzvaná *obrácená integrace*, kdy zdravý žák dochází do speciální školy. Tento postup není příliš častý, objevuje se pouze zřídka.

1.1.1 Podmínky k uskutečnění integrace

S integrací musí souhlasit všechny strany, jichž se daný proces dotkne. Je nutný souhlas rodičů integrovaných žáků, protože s integrací jejich dětí zároveň stoupnou i požadavky učitelů na tyto děti. Dále musí souhlasit i rodiče zdravých dětí. Pro tyto děti by měl být podobný postup přínosem a ne omezením v procesu jejich vzdělávání. Dalším nutným předpokladem je kladné přijetí i ze strany učitele, pro něhož integrace znamená vyšší nároky na jeho profesní připravenost, ale také lidský

přístup k postiženým dětem. Neméně důležitý je i souhlas zdravých žáků. Těm musíme vysvětlit, proč situace nastala, jak v ní mohou sami pomoci a co pro ně bude v praktickém životě znamenat.

K tomu, abychom mohli žáka integrovat, musíme být schopni zajistit speciální péči. „Je třeba zásadně změnit tradiční koncept vzdělávání, a to jak fyzického přístupu ke vzdělávání (architektonická úprava interiérů škol, kompenzační pomůcky apod.), tak kvalitativních změn pedagogických a organizačních, s možností respektovat individualitu dítěte a jeho potřeby, dále pak diferencovat vzdělávací postupy a individualizovat vyučování místo standardizovaných učebních plánů“ (Bílá kniha: 58).

1.2 Výuka cizího jazyka na českých školách

Děti mohou na základních školách využít možnosti výuky cizího jazyka. S jeho výukou se začíná již ve čtvrté třídě. Je to povinný předmět a děti mají většinou možnost výběru mezi několika jazyky. Nejčastěji se jedná o angličtinu, němčinu, francouzštinu nebo ruštinu.

Jazykové školy a školy s rozšířenou výukou cizích jazyků vyučují dva i více jazyků a s výukou jazyka se zde začíná již v nižších ročnících. Od sedmého ročníku navíc nabízí školy v rámci volitelných předmětů i výuku druhého jazyka.

1.2.1 Výuka jazyka u dětí cizinců

Integrace každého cizince probíhá individuálně. Měla by být pojímána jako spontánní nebo cílevědomé začleňování jedince do života společnosti, v níž se nachází.

Česká republika vstoupila roku 2003 do Evropské unie, což kromě mnoha dalších změn přineslo i změny v českém systému školství. Jako všechny členské státy jsme i my povinni splňovat některé předpoklady, mezi něž patří: 1. Plnění úkolů a závazků vyplývajících z

plného členství České republiky v EU, 2. Spolupráce s členskými zeměmi Evropské unie a přidruženými zeměmi, 3. Programy evropské spolupráce ve vzdělávání a mobility, 4. Příprava na využívání strukturálních fondů Evropské unie. (Bílá kniha: 2001)

„Hlavním úkolem v oblasti vzdělávání je, aby při vstupu České republiky do Evropské unie čeští občané stejně jako občané Evropské unie byli schopni plně využít svého práva studovat a připravovat se na budoucí povolání v kterémkoliv z členských států Evropské unie. Naopak občané členských zemí Evropské unie získají stejná práva v České republice, která ve svých školách musí být připravena přijmout.“ (Bílá kniha: 30)

Cizinci s trvalým pobytem v České republice mají v principu stejnou možnost získávat vzdělání za srovnatelných podmínek jako občané České republiky. Jako je pro české děti výuka cizího jazyka důležitou součástí vzdělání, stejně tak důležitá je i pro děti cizinců.

Podle Listiny základních práv a svobod (1992) je těm, kteří plní základní školní docházku na základních nebo základních speciálních školách, poskytováno vzdělání bezplatně, stejně tak jako ostatním občanům ČR. Přijetí cizince ve věku povinné školní docházky do základní školy je podmíněno prokázáním jeho oprávnění k pobytu na území ČR.

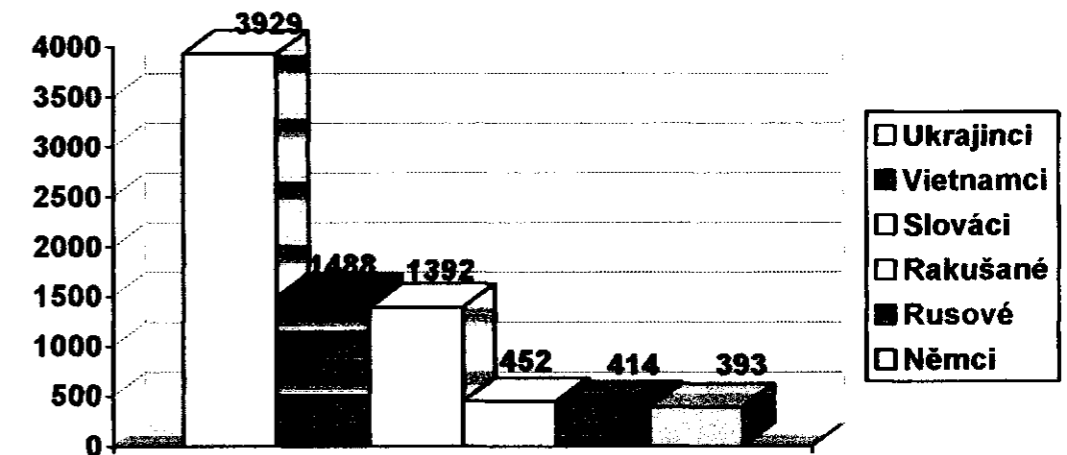
K tomu, aby bylo těmto žákům poskytnuta odpovídající úroveň vzdělání, je nutná velmi dobrá profesní příprava a metodické vedení učitelů cizího jazyka. Velký význam je přisuzován pedagogickému výzkumu, zejména v oblasti jazykového vzdělávání cizinců, metodice práce učitele v multikulturním kolektivu žáků, metodice výuky jednotlivých předmětů a tvorbě odpovídajících učebnic a učebních pomůcek.

Michalová (2004) ve své publikaci zmiňuje potřebu asistenta učitele v základních školách s vyšším počtem žáků cizinců. Asistenti musí být profesionálně orientováni v otázce výchovy a vzdělávání cizinců.

Během docházky do základní nebo střední školy se přihlíží k jazykovému handicapu při hodnocení výkonu dítěte ve všech vyučovacích předmětech. Učební osnovy se orientují na rozvoj řečových dovedností se zvláštním zřetelem k poslechu s porozuměním, ústnímu vyjadřování a četbě s porozuměním a písemnému vyjadřování. Zařazeny jsou též jazykové prostředky.

1.2.2 Cizinci žijící v jihočeském kraji

Podle Brabce (2006) žije k 31. prosinci 2005 v Jihočeském kraji přes 10 000 cizinců. Nejvíce cizinců sídlí na Českobudějovicku, které nabízí nejvíce pracovních příležitostí. Dále pak největší zájem mezi cizinci vzbuzuje turisty oblíbený Český Krumlov. Hodně cizinců je také na Strakonicku a Jindřichohradecku, následuje Tábořsko, Prachaticko a Písecko.

Poznámka: Přehled uvádí jen cizince, kterých žije v kraji nejvíce. Mezi neuvedené národy patří např. Rumuni, Iráčané a obyvatelé bývalé Jugoslávie. Údaje jsou k 31. prosinci 2005

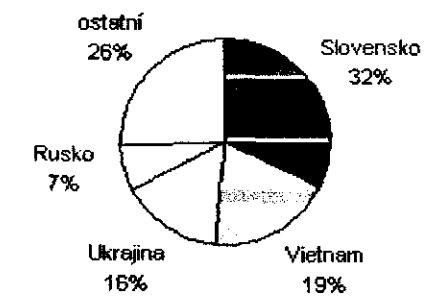
1.2.3 Počet cizinců studujících v České republice

V České republice studovalo ve školním roce 2003/04 na všech typech škol **34 101** cizinců. Celkový počet všech žáků a studentů činil **2 071 375** (včetně občanů ČR), cizinci tvořili **1, 6%** z nich.

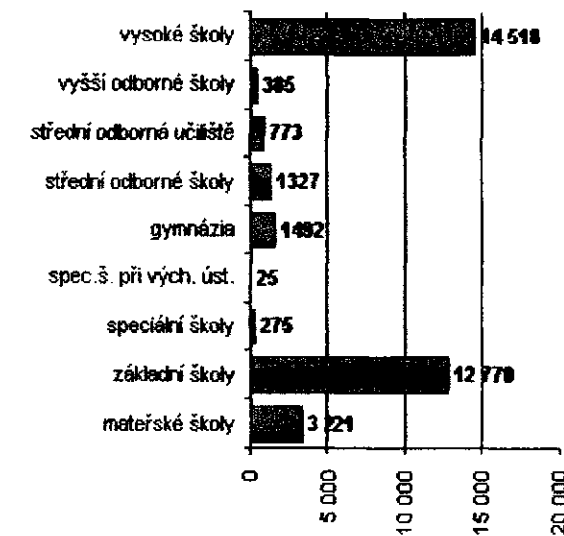
Žáci a studenti v ČR - školní rok 2003/04

Typ školy	cizinci	občané ČR	celkem
mateřská	3 221	277 270	280 491
základní	12 770	943 554	956 324
střední	3 592	556 776	560 368
vysoká	14 518	259 674	274 192
Celkem	34 101	2 037 274	2 071 375

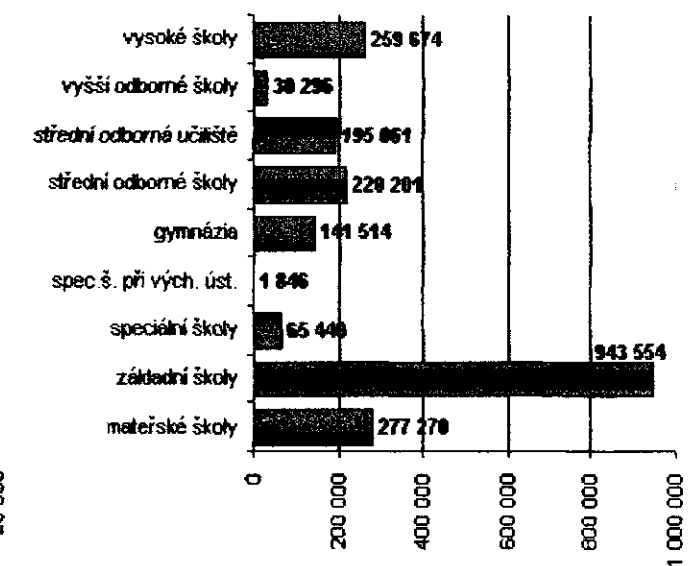
Nejčastější státní občanství studujících cizinců v ČR v roce 2003/04

Počty zahraničních studentů na různých typech škol (školní rok 2003/04)

Počty českých studentů na různých typech škol (školní rok 2003/04)

1.3 Výchova a vzdělávání menšin v České republice

Novotná a Kremličková (1997) zmiňují práva na vzdělání cizinců, kteří žijí na území České republiky. Mezinárodní úmluvy i české právní normy dovolují příslušníkům národnostních menšin vzdělávat se v jejich mateřském jazyce (zákon č.29/1984 Sb., ve znění novely č.138/1995 Sb., v § 3, odst.2).

Uskutečňování tohoto práva, díky své krátké tradici, ovšem postupuje pozvolna. Kromě toho přetrvávají nepříznivé projevy xenofobie a rasismu. Záleží také na tom, s jakým zájmem a důsledností přistupují příslušníci menšin ke svým právům na přiměřené vzdělání ve svém mateřském jazyce.

V současnosti se setkáváme s důležitým požadavkem intenzivního a citlivého řešení otázek výchovy a vzdělávání Romů. Romové v minulosti tvořili největší etnickou menšinu v České republice. Nyní už se za etnickou menšinu nepovažují, proto nejsou uvedeni v grafu. Pomoc při jejich výuce poskytují i přípravné třídy při základní škole, které respektují kulturní, jazykové i psychické odlišnosti dětí. Tyto třídy je postupně v menších skupinách připravují na činnost v základní škole. Respektují jejich kulturní, jazykové i psychické odlišnosti. V současnosti se někteří romští aktivisté snaží prosadit výuku romštiny jako volitelného jazyka. To ale musí být nejdříve schváleno Ministerstvem školství České republiky (www.mkc.cz- "O Roma vakeren" - "Romové hovoří").

Během docházky do základní školy mají značný význam edukační třídy s menším počtem dětí. V příznivé atmosféře je zde umožněn rozvoj individuality dítěte a jeho specifických schopností. Tyto třídy rovněž rozvíjejí ve větší míře osobité schopnosti dítěte. V těchto aktivitách se vhodně mohou uplatnit i neformální metody práce pomocí dobrovolných romských spolupracovníků.

V integrovaném třídách je důležité akceptovat osobnost romských žáků bez předsudků. Je vhodné pozitivně motivovat dítě s využitím jeho

přirozeného nadání. Žádoucí je i zařazení romské problematiky do učebního obsahu (písně, literatura, ukázky z historie apod.). Snažíme se vybrat vhodné způsoby hodnocení výkonu žáků, jenž by podporovaly jejich vzdělávací úsilí a překonávaly učební bariéry. Podle Novotné a Kremličkové (1997) je nezbytné s mimořádnou zodpovědností posuzovat školní neúspěšnost a přerazení žáka do zvláštní školy.

Řada pedagogických fakult v České republice, vzdělávajících pedagogické pracovníky, se orientuje na budoucí výuku romštiny a romských reálií. Jednou z těchto škol, mimo jiné účastnicích se projektu *Integrace*, je například filosofická a pedagogická fakulta Univerzity Karlovy. „Cílem tohoto projektu (*Integrace*) je odstranění znevýhodnění dětí ve školách na základě jejich kulturního či sociálního původu. Jedním z principů, na nichž projekt *Integrace* funguje, je forma „mentoringu“. Mentor je důvěrník dítěte, jeho zkušený a spolehlivý rádce“ (www.kritickemysleni.cz). Tento rádce také navazuje kontakty s rodiči dětí, jenž se přistěhovali do České republiky teprve nedávno a neorientují se v českém systému školství. Častým problémem komunikace těchto rodičů je jejich jazyková bariéra při jednání s úřady.

V minulosti se rodičům romských dětí se nedostalo plnohodnotného vzdělání, protože byli ve valné většině automaticky zařazováni do zvláštních škol. Hlavním důvodem byla obvykle neznalost češtiny. Tímto se pro ně tedy uzavřela cesta na střední školu. Pro romské rodiče je těžké vést svoje děti ke vzdělání, když s ním sami nemají prakticky žádnou zkušenost.

V této oblasti existuje i teoretické bádání umožňující nám hlubší proniknutí do mentality Romů a možnosti oboustranné jazykové komunikace s žáky i rodiči.

1.3.1 Význam multikulturní výchovy a vzdělávání

Multikulturní či interkulturní výchova je běžným požadavkem všeobecného rozvoje. Zvláštního významu nabývá s ohledem na výchovu k toleranci a odstranění rasistické a jiné nenávisti vůči menšinám a cizincům. Jde o schopnost poznat, porozumět a respektovat práva druhého člověka na vlastní identitu, osobitost, uchovávání a rozvíjení vlastních kulturních tradic a způsobu života vůbec.

Tento způsob výchovy se neobejde bez podpory státu, ale též aktivit a iniciativ, které mají nestátní a nevládní charakter. Pro školní výchovu je možno čerpat i z menšinového tisku a různých televizních a rozhlasových pořadů (např. *O Roma vakerem, Romale* apod.). Další informace a různé materiály mohou poskytnout organizace sledující práva menšin (např. *HOST, Romská asociace mládeže a dětí v ČR* apod.).

V Bílé knize (2001: 30) je řečeno, že „cílevědomým rozvojem mezinárodní spolupráce bude podpořena postupná internacionalizace vzdělávání a upevnění multikulturních postojů dětí, mládeže a dospělých.“

1.3.2 Práva národnostních a etnických menšin

Listina základních práv a svobod (1992), jenž je součástí ústavního pořádku České republiky, stanoví mimo jiné i práva národnostních a etnických menšin. Spolu se zákonem o právech příslušníků národnostních menšin definuje, jak jsem se již zmínila, nárok národnostních menšin na vzdělávání ve vlastním jazyce. „V současné době tuto možnost uplatňuje v ČR pouze polská národnostní menšina“ (www.domavcr.cz- Rady pro život v České republice). Práva na vzdělání jsou vymezena Hlavou třetí, Článkem 24 a 25.

Článek 24

Příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nesmí být nikomu na újmu.

Článek 25

- (1) Občanům tvořícím národnostní nebo etnické menšiny se zaručuje všestranný rozvoj, zejména právo společně s jinými příslušníky menšiny rozvíjet vlastní kulturu, právo rozšiřovat a přijímat informace v jejich mateřském jazyku a sdružovat se v národnostních sdruženích. Podrobnosti stanoví zákon.
- (2) Občanům příslušejícím k národnostním a etnickým menšinám se za podmínek stanovených zákonem zaručuje též
 - a) právo na vzdělání v jejich jazyku,
 - b) právo užívat jejich jazyka v úředním styku,
 - c) právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických menšin.

1.4 Žáci znevýhodnění zdravotně

V naší společnosti žije asi 1 milión občanů se změněnými životními podmínkami a osobními schopnostmi. Touto změnou rozumíme důsledky vyvolané trvalým zdravotním postižením. Jedná se o osoby s ohroženou integritou osobnosti a s obtížemi v sociální a pracovní integraci. Změnami rozumíme „odlišnosti ve srovnání se standardem v existenci trvale zdravotně, sociálně a kulturně nepostíženého (intaktního) člověka.“ (Jesenský 1993: 9).

Jesenský (1993) upozorňuje na to, že v USA se pro pojem integrace používá termínu „*mainstreaming*“ („hlavní proud“). Tento termín „poprvé užitý Američanem Mac Leodem, vyjadřuje splývání existence zdravotně postižených s ostatními lidmi. V historii byl *mainstreaming* spojován s dočasným umístěním studentů s handicapem do běžných tříd, pro což existovalo mnoho různých důvodů, včetně

všeobecného vzdělání a sociální interakce. V současnosti se touto otázkou zabývá speciální školství.

Speciální školství se primárně zaměřuje na „odstraňování segregovaného vzdělávání dětí se speciálními potřebami a jejich integrace do běžného vzdělávacího proudu“ (Bílá kniha: 57). Jeho cílem je zachování alternativní volby vzdělání těchto dětí a zabezpečení jejich plnohodnotného vzdělání, které by bylo srovnatelné se neznevýhodněnými jedinci.

Přítomnost handicapovaných dětí ve školních kolektivech má pozitivní vliv na rozvoj morálních vlastností jejich vrstevníků, kteří se jim snaží pomáhat a být jim prospěšní. Mezi dětmi se vytvářejí kladné vztahy, jež pak přetrvávají i v dalším životě. Dlouhodobým kontaktem s postiženými lidmi se zvyšuje sociální citlivost nepostižených vůči postiženým, kultivují se mezilidské vztahy, nepostižení se učí komunikovat s postiženými a zvykají si na jejich přítomnost ve společnosti.

1.4.1 Školní integrace handicapovaných

Možnosti tohoto druhu integrace posuzujeme ze dvou hledisek - hlediska psychického a sociálního. Ačkoliv integrace handicapovaných samotným postiženým zajišťuje určitou jistotu a spolupráci s okolním světem nehandicapovaných, považuje se absolutní integrace za spornou.

Jak je známo, žádná extrémní situace není pokaždé tím nejvhodnějším řešením. Pokud plně integrujeme dítě handicapované do skupiny „zdravých“ dětí, můžeme mu tím i ublížit. „Integrace handicapovaného žáka musí být vnímána jako dvoustranný proces ovlivňování zdravých i handicapovaných. Je nebezpečné chápat ji jako „normalizování“ handicapu. Toto nebezpečí se týká opět přístupu všech žáků i dospělých. Výsledkem by mohl být pravý opak“ (Novotná, Kremličková 1997: 19). Integrace znevýhodněných dětí je postavena na

partnerském soužití dětí znevýhodněných zdravotně, sociálně či výukově spolu s dětmi, jež podobné problémy nemají. Nevzniká však oddělený kolektiv "problémových" dětí. Znevýhodněné děti chodí do třídy spolu s ostatními žáky a jsou jejich rovnocennými partnery.

Vždy musíme dbát na vytvoření vhodných podmínek pro přiměřený rozvoj dítěte vzhledem k jeho věku. První podmínkou, kterou musí škola splňovat k úspěšné integraci žáka, je dobrá ekonomická situace školy. Žák při svém učení potřebuje pracovat s různými učebními pomůckami. Škola musí též zajistit výuku ve vhodném interiéru, jenž musí být přizpůsoben podmínkám žáka (např. bezbariérový přístup, speciální stoly a jejich osvětlení apod.). V integrovaných třídách se doporučuje pracovat s menším počtem žáků, k čemuž je naopak potřeba větší počet učitelů, popřípadě jejich asistentů.

Důležitou součástí jsou psychosociální podmínky ve škole. Nesmí se zde objevovat jakékoliv předsudky v hodnocení žáka, ani žádné odpuzující reakce vyvolané žakovým handicapem. Žáci této školy musí být schopni tolerance a pochopení vůči „abnormálním“ jevům. Pokud se tak neděje, mohou vzbudit u handicapovaných žáků pocit úzkosti, laxnosti až lhostejnosti. Dalším nevhodným způsobem chování jsou projevy agrese, soucitu či hyperprotektivního chování u neintegrovaných žáků.

Dále musí škola mít vyhovující politické a právní podmínky. Jejich přesné znění je dáno legislativou na ochranu postižených spoluobčanů. Michalík (2001) hovoří o takzvaném *osobním asistentovi* dítěte. Obvykle to bývá osoba (např. muž na civilní vojenské službě, učitel penzista atd.), kterou si vyberou a doporučí sami rodiče žáka. Zda škola pomoc tohoto asistenta přijme, záleží na možnostech školy, atmosféře ve třídě a vůbec hloubce postižení dítěte.

Je nutné zajistit, aby integrace neohrozila zdravé žáky. Při hodině se snažíme zkombinovat přístup obou stran, kde si jsou obě strany, zdraví i handicapovaní žáci, rovnocenné a spolupracují spolu.

1.5 Specifické poruchy učení

Mezi poruchy učení, s nimiž se na základních školách setkáváme poměrně často, a které se mohou týkat výuky jazyka, patří dyslexie, dysgrafie a dysortografie.

Specifickou vývojovou dyslexii se zabýval i Zdeněk Matějček (1974). V úvodu své knihy cituje definici, která byla přijata a ustanovena Světovou federací neurologickou na konferenci 4. 4. 1968 v Dallasu, USA. Specifická vývojová dyslexie je definována jako „porucha projevující se neschopností naučit se číst, přestože se dítěti dostává běžného výukového vedení. Dítě má přiměřenou inteligenci a sociokulturní příležitost. Dyslexie je podmíněna poruchami v základních poznávacích schopnostech, přičemž tyto poruchy jsou často konstitučního původu.“ (Matějček 1974: 5).

Starší definice zdůrazňuje vrozenost či vývojový charakter poruchy. Nejpodrobněji se tomuto předmětu věnuje britská literatura. Různí autoři, zmiňovaní Matějčkem (1974), definují dyslexii jako „vrozenou slovní slepotu“ (*congenital word-blindness*, Morgan 1896), „zvláštní formu slovní slepoty“ (*peculiar form of word-blindness*, Hinshelwood 1896), „vrozenou krátkozrakost pro symboly“ (*congenital symbol-amblyopia*, Claiborne 1906). Dále jsou známy další, velmi podobné, definice ostatních autorů, například P. Schilldera (1944), Jacksona (1906) a Wintera (1907).

Dyslektik je intelektově bezproblémové dítě. Matějček (1974) se zmiňuje o nedostatku nebo poruše některých primárních schopností, jenž se skládají v komplexní schopnost pro čtení za dané výukové metody. Tato porucha způsobuje odlišnou úroveň čtení dyslektika od ostatních dětí.

Michalová (2004) hovoří o názorech laiků na výuku anglického jazyka u dětí se specifickými poruchami učení. Podle některých z nich

je výuka u takto znevýhodněných jedinců zcela nevhodná. Jako důvody obvykle uvádí to, že žák se musí každé slovíčko učit dvakrát- jak v písemné, tak výslovnostní podobě. Pokud má dítě výrazné obtíže v percepčních oblastech (např. oslabenou sluchovou percepci), angličtina se pro něj stává velmi těžkou.

I přes tyto potíže by mělo dítě výuku jazyka absolvovat. Pokud se tomu tak nestane, může tento fakt výrazně změnit budoucí život dítěte. V dnešní době je znalost jazyků jedním z nejdůležitějších aspektů pro plnohodnotný život. Nejenom to, že i přes studijní předpoklady žák nebude přijat na střední školu, jeho neznalost cizího jazyka mu bude bránit v mnoha dalších činnostech. Tento člověk například nebude schopen plně využívat možnosti komunikace s lidmi cizích národností. Jeho možnosti výběru zaměstnání se velmi zúží. Toto všechno může mít i značný dopad na psychiku a sebevědomí jedince.

Podle Listiny základních práv a svobod (1992) mají právo na vzdělání všichni, i když k tomu nemají nejvhodnější zdravotní i jiné podmínky (viz. níže, oddíl Práva na vzdělání).

Podle Michalové (2004) je mnoho dyslektiků schopno cizí jazyk s úlevami a tolerancí zvládnout, ne ovšem vždy perfektně. Je třeba využívat zvláštní individuální práce, která by byla pro žáky přínosnější. Toto řešení ovšem není pro většinu škol finančně dostupné. Vyžaduje totiž vyšší počet vyučujících, než si většina školských zařízení může dovolit.

Musíme ale zvážit fakt, že některým dětem, je anglický jazyk velmi blízký. Mají k tomu mnoho důvodů. Někteří žáci si vyberou studium anglického jazyka, protože chtějí rozumět ostatním lidem (např. na zahraniční rekreaci). Většina žáků také používá internet, kde se velmi často dostávají do kontaktu s lidmi různých národností. Cizojazyčné nápisy v obchodech, anglické názvy oblíbených her a hraček a mnoho

dalších okolností může žáka motivovat ke studiu cizího jazyka, který je pro každodenní život nezbytný.

Důvodů, proč se učit cizímu jazyku je nespočetně. Nesmíme ovšem pominout ani fakt, že cizí jazyk budou žáci i studenti potřebovat také pro svůj budoucí život, např. při hledání zaměstnání a budování své vlastní kariéry.

1.5.1 Práva na vzdělání

Výše zmíněná Listina základních práv a svobod (1992) pojednává také o právech všech lidí na vzdělání. Hlava čtvrtá, zabývající se hospodářskými, sociálními a kulturními právy stanoví rovnoprávnou možnost na vzdělání pro všechny občany, kteří žijí na území České republiky. „Mladiství a osoby zdravotně postižené mají právo na zvláštní ochranu v pracovních vztazích a na pomoc při přípravě povolání“ (Hlava čtvrtá, Článek 29). „Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon“ (Hlava čtvrtá, Článek 33).

1.5.2 Co činí žákům při studiu cizího jazyka potíže?

Děti se specifickými poruchami učení obvykle mají problémy se čtením v cizím jazyce stejně jako jazyce českém. Dále jim způsobuje potíže zapamatování si slov, nových tvarů písmen a jiná akustická a grafická podoba slov. Slova se stejným obsahovým významem jsou rovněž obtížně zapamatovatelná. Velký problém činí i neobvyklá výslovnost a pravopis.

Nejvhodnějším postupem při výuce dětí s poruchami učení je vytvoření individuálního vzdělávacího programu. Do plánu zakomponujeme to, co se domníváme, že je v rámci výuky pro žáka zvládnutelné. Naše požadavky se mohou lišit od učebních standardů stanovených v MŠMT.

V souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR z roku 1992 pak můžeme žáka individuálně hodnotit. V tomto případě hodnotíme pokroky v jeho vlastním výkonu, ne v porovnání se spolužáky. „Není umění dítěti dokázat, že nic neumí, je pedagogické umění dokázat, že každý se dle svých schopností může naučit všemu, pouze počet opakování je různý“ (Michalová 2004: 64). Autorka též doporučuje používat *slovního hodnocení*.

Jan Slavík (1999) uvádí, že slovní hodnocení je dnes vedle klasifikace považováno za alternativní způsob hodnocení. „Slovní hodnocení je kvalitativní posuzování žákova výkonu nebo chování, vyjádřené formou slovní zprávy.“ (Slavík 1999: 129). Každá známka má svůj slovní doprovod a navíc svůj zážitkový kontext, který podporuje její srozumitelnost. Shrnuje-li poznatky za delší časové období, je vhodnější než obvyklé známkování. Toto hodnocení také obsahuje vyjádření k žákovu úsilí a snaze. Dalším důležitým faktorem je sdělení možného náznaku nápravy žákových nezdarů a náš předpis pro budoucí činnost.

2.0 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Hypotézy

Zjištěné informace a analýzy by měly potvrdit nebo vyvrátit tři stanovené hypotézy:

- 1) Největší procento integrovaných žáků budou žáci se speciálními poruchami učení
- 2) Ve školách nebudou učitelům poskytnuti asistenti
- 3) Školy nebudou vybaveny vhodnými pomůckami k výuce cizího jazyka pro integrované žáky

2.2 Metodika

Použité metody a techniky výzkumu

Pro ověření stanovených hypotéz a splnění cílů diplomové práce bude využito několik metodických postupů:

- vlastní řízený rozhovor se zástupci základních škol
- analýza současné situace v obou školách
- zúčastněné pozorování
- výuka v jedné ze škol

2.3 Výzkum

Tento výzkum, zaměřený na integrované žáky a práci s nimi, jsem prováděla ve dvou jihočeských základních školách. Pokaždé jsem byla vlídně přijata a všichni dotazovaní mi ochotně odpověděli na moje otázky. Pro ředitele a učitele obou škol jsem si připravila několik otázek. Výzkum probíhal formou řízeného rozhovoru.

2.3.1 ZŠ v Rapšachu

Škola je svou velikostí školou vesnického typu. Všechny ročníky jsou zde zastoupeny pouze jednou třídou s průměrným počtem žáků 21. Je zde klidná pracovní atmosféra. Jak říká sám ředitel školy, učitelé se snaží vyučovat zajímavěji a pro žáky přitažlivěji. Během výuky se využívá video, počítače a internet.

V mimo školu je žákům poskytnuto množství zájmových kroužků (např. anglický a německý jazyk, pohybové kroužky, hra na zobcovou flétnu, tvorba www stránek a mnoho dalších). Turistické oddíly se také těší velkému zájmu žáků. Děti zaujal i školní časopis Rapšach Planet, na jehož přípravě a vydávání se podílejí hlavně žáci 9. třídy. Zlepšila se tím i informovanost rodičů o akcích školy.

Ve dvacátých letech minulého století bylo započato psaní Kroniky školy. V této tradici se pokračuje i nadále. Kronika je každému k dispozici na internetových stránkách školy (<http://rapsach.cz/skola/index.htm>).

Rozhovor s ředitelem školy:

Kolik dětí vaší školu navštěvuje?

V současnosti máme na naší škole 165 dětí. Jsme taková malá škola, což nám vyhovuje- už od prvních tříd si všechny děti pamatujeme jejich jmény.

Jsou někteří z nich příslušníci některé etnické menšiny? Pokud ano, které?

Máme tu pouze jednu etnickou menšinu. Jsou to děti romské národnosti.

Jsou považováni za integrované žáky?

Ne, vzhledem k tomu, že se již v České republice narodili, nemají v tomto směru žádné úlevy.

Víte jejich přesný počet?

Je jich tu celkem šestnáct, z toho čtyři mají jednoho z rodičů české národnosti.

Změnil se nějak výrazně počet těchto dětí nebo nezaznamenáváte žádné výrazné výkyvy?

V poslední době zaznamenáváme pravidelný nárůst počtu romských dětí v naší škole. Je to hlavně tím, že v okolí přibývá Romů přistěhovaných ze Slovenska.

Takže někteří žáci vaší školy mají slovenskou státní příslušnost?

Ano, jedná se konkrétně o tři žáky.

Snaží se rodiče těchto dětí prosadit nějaké aktivity zaměřené na kulturu země, ze které pochází?

Většinou je to naopak. Jak rodiče, tak děti samotné, se snaží svůj původ jaksi „zamaskovat“.

Poskytujete nějaké speciální kroužky, kde by se využívaly jejich tradice?

Ne, žádné speciální kroužky tohoto druhu na naší škole nemáme.

Jsou na vaší škole také děti se specifickými poruchami učení?

Pokud ano, kolik jich je?

Ano, je tu 23 žáků s SPU.

O jakou poruchu se jedná nejčastěji?

Ve většině případech je to dyslexie (16 žáků), potom dyskalkulie (6 žáků). Jeden žák trpí dysgrafií.

Jsou považováni za integrované žáky?

Osm z těchto žáků skutečně považujeme za integrované.

Myslíte si, že je zde nějaká souvislost mezi žáky s SPU a romskými žáky?

Žádnou spojitost zde nevidím. Je to pokaždé velmi individuální.

Jaké je měřítko pro ponechání integrovaného žáka na ZŠ (a ne na speciální)?

Nejdůležitější je posudek z pedagogicko psychologické poradny. Směrodatný je rozsah poruchy. Musím se přiznat, že také hodně záleží na počtu dětí ve třídě. Pokud je to jen trochu možné, snažíme se dítě ponechat na základní škole. Dítě pak s jistými úlevami výuku zvládá vcelku dobře. V mnoha případech se i sami rodiče brání přefázení dítěte do speciální školy.

Stoupá podle Vás počet dětí s SPU?

Myslím si, že jejich počet se výrazně nezvýšil. V posledních dvaceti letech se o tom víc mluví, proto jsme schopni rozpoznat příznaky těchto poruch. Dříve se o tom moc nevědělo.

Je integrovaným dětem na vaší škole poskytnuta speciální péče popřípadě individuální výuka?

Individuální výuku bohužel zajistit nemůžeme, nemáme na to dostačující prostředky. Speciální péči se snažíme zajistit individuálními plány. Děti také spolupracují s asistentkou, která jim věnuje navíc dvacet hodin týdně.

Mají tyto děti nějakou úlevu při výuce cizích jazyků?

Ano mají. Snažíme se s ohledem na jejich znevýhodnění pozměnit hodnocení jejich práce. Také se jim snažíme poskytnout dostatek času na to, aby si stihly všechno důkladně promyslet a poté zkontrolovat.

Jak je tedy jejich hodnocení upraveno?

Zachovali jsme hodnocení známkami. Slovní hodnocení nepoužíváme. Při známkování, jak jsem již řekl, přihlížíme k danému znevýhodnění. Snažíme se podle rozsahu poruchy hodnocení zmírnit. Ale je jasné, že „oslňujících“ výsledků tito žáci obvykle nedosahují.

Liší se výrazně prospěchem od ostatních dětí?

Tím, že jsme hodnocení upravili jejich potřebám, se tu žádné velké rozdíly neobjevují.

Rozhovor s učitelkou anglického jazyka:

Vyučujete při hodinách angličtiny nějaké integrované žáky?

Ze všech ročníků na druhém stupni se učí anglicky celkem čtyři integrovaní žáci.

Patří mezi vaše žáky i děti z nějaké etnické menšiny?

Ano, učím i tři romské děti. Ty ale za integrované nepovažujeme. Narodily se a vyrostly v České republice. Jinak do této školy chodí i tři romské děti slovenského původu, ty se ale anglicky neučí.

Z jakého důvodu se tedy výše zmiňovaní žáci řadí mezi integrované?

Všichni mají nějakou specifickou poruchu učení.

O jakou SPU se jedná?

Dva žáci mají dyslexii, jedna dívka dysgrafii a jeden chlapec dyskalkulii.

Jsou tu tyto děti už od první třídy nebo byly integrovány později?

Dva žáci jsou tu od první třídy. Ti další byli na tuto školu integrováni od druhé třídy.

Mají dobré vztahy se zbytkem třídy?

Dvě dívky z této skupiny dobré vztahy s ostatními nemají. Nechovají se k ostatním hezky a pokud možno se snaží jejich společnosti vyhnout.

Potřebují Vaši individuální péči?

Při hodině se jim snažím maximálně věnovat. Poznám, když jim něco nejde nebo něčemu nerozumí. Pak se snažím přizpůsobit jejich tempu.

Mají tyto děti doučování?

Mají. Po škole se jim věnuje výchovná poradkyně. Já jim pouze zadávám doplňující domácí úkoly. Ty pak společně kontrolujeme a opravujeme si chyby. Pokud něčemu nerozumí, musím jim to znovu vysvětlit.

Spolupracují s Vámi při hodině?

Ano, alespoň se o to snaží.

Spolupracují s ostatními dětmi?

Pokud jim zadám skupinovou práci, tak s nimi spolupracovat musí. Vždycky se skupiny snažím zkombinovat, aby byly svým složením vyrovnané. Nesmí se stát, aby někde byli jen slabší nebo silnější žáci. Ti, jenž mají v jazyce lepší znalosti, pomáhají ostatním.

Nesnaží se integrování žáci při Vašich hodinách od ostatních separovat?

Ničeho takového jsem si nevšimla.

Jak byste charakterizovala práci s nimi?

S těmito dětmi se mi pracuje dobře. Hodinu přizpůsobuji výše zmíněným podmínkám. Někteří integrovaní žáci mají problém s psaním. Jeden chlapec píše čistě foneticky. Pokaždé ho na to upozorňuji, jenže on tyto chyby neustále opakuje. Například místo slova *computer* píše neustále *kompjutr*. Zpočátku jsem si myslela, že jde o nějaký žert, ale tento chlapec má se psaním opravdu velké potíže.

Nesnaží se svého znevýhodnění využít?

Myslím si, že ne.

Nevymlouvají se děti často, že něčemu nerozumí?

Nevymlouvají. Pro toho chlapce s fonetickým psaním slov je velmi obtížné zapamatovat si slovíčka. Často si stěžuje, že jsme některá slova ještě neprobírali, i když se velmi často jedná o slovní zásobu zažitou a procvičenou.

Liší prospěch integrovaných žáků nějak výrazně od ostatních?

Díky tomu, že mají upravené hodnocení, se jejich prospěch nijak extrémně od ostatních neliší. Mají sice o něco horší známky než zbytek třídy, ale to je zapříčiněno jejich poruchou.

Na začátku našeho rozhovoru jste zmínila výuku romských žáků.

Liší se ti nějak výrazně od ostatních?

Výrazně se neliší. Jsou ale pomalejší a lenivější. Asi jim chybí dostatek motivace k lepším výsledkům. Jinak prospívají stejně jako ostatní žáci.

Je možné nějakým způsobem uplatnit při výuce jejich realie?

Ano. Už jsme to zkoušeli. Romům jsme zadali pohádku v romštině přeložit do angličtiny. České děti ji z angličtiny překládaly zpátky do češtiny. Pak se porovnal originál (u romské pohádky byl od autorů

přiložen český překlad). Vznikla z toho zajímavá směsice. Místy to bylo velmi legrační. Ale nijak moc se tu tato tradice zatím neuplatnila.

2.3.2 ZŠ České Velenice

České Velenice jsou pohraničním městem, což zajisté ve velké míře ovlivňuje charakter školy. Studuje zde velké množství dětí, jejichž rodiče se do města přistěhovali z různých cizích zemí.

Budova Základní školy v Českých Velenicích byla postavena roku 1911. Jedná se školu s bohatou minulostí. Zpočátku byla školou německou, po roce 1920 se změnila na českou. Budova školy byla střídavě využívána pro různé účely. Během německé okupace zde byla umístěna německá kasárna a o několik let později i ruská vojenská nemocnice. Po skončení války byly v budově opět obnoveny měšťanská i obecná škola.

V současnosti škola sdružuje školní družinu, dvě mateřské školy a školní jídelnu. Mateřská škola dříve sídlila v prostorech školy, ale nedávno byla přemístěna do vlastní budovy. Od 1. ledna 1996 byla škole přiznána právní subjektivita a Základní škola České Velenice se stala příspěvkovou organizací.

Každá škola se snaží svým žákům nabídnout pestrý výběr z mimoškolních aktivit. V Českých Velenicích si děti mohou vybrat z kroužků anglického a německého jazyka, výtvarné výchovy, sborového zpěvu, sportovních her, práce s počítačem, aerobiku, ručních prací a náboženství.

Rozhovor s ředitelem školy:

Kolik dětí vaší školu navštěvuje?

356.

Jsou někteří z nich příslušníky některé etnické menšiny? Pokud ano, které?

My bohužel nemůžeme sledovat jejich národnost. Je to osobní údaj z matriky, který nám žáci nemusí uvádět. My ho po nich nemůžeme vyžadovat. Jinak tu ale máme 43 žáků s jiným než českým státním občanstvím.

Jakého jsou tedy státního občanství?

Jedná se hlavně o děti vietnamského původu, těch tu studuje celkem 32. Dále pak je tu šest Slováků, tři Ukrajinci, jedna Rakušanka a jeden Rus.

Vyučujete i romské děti?

Vyučujeme, ale díky výše zmíněným podmínkám je neodlišujeme od zbytku českých dětí. Takže vám podle databáze nemůžu dát jejich přesný počet.

Jsou žáci z etnických menšin považováni za integrované?

Pouze tři vietnamští žáci na druhém stupni. Ti přišli do Čech v minulém roce. Jeden z nich sem přišel z Vietnamu a nastoupil až do osmé třídy. Zbytek dětí s cizím státním občanstvím se narodilo v České republice, proto se za integrované žáky nepovažují.

Je mezi žáky a učiteli nějaká jazyková bariéra?

Spíš naopak. Vietnamské děti, protože tráví více času mezi českými mluvícími lidmi, mají někdy problém s vietnamštinou. Zatímco jejich rodiče jsou až do večera v práci, jejich děti jsou v péči českých žen.

Obvykle jsou to ženy na mateřské dovolené, které si hlídáním vietnamských dětí přivydělávají.

Někdy se ale setkáme s problémem, že žák nerozumí zadanému úkolu. Všechno mu tedy vysvětlíme a on pak dokáže problém rychle a bezchybně vyřešit. Stává se to u nově přichozích žáků například v hodinách matematiky, kde oni nerozumí zadání slovní úlohy.

Spolupracujete nějak s rodiči těchto dětí?

Ano, sami jsme byli osloveni zástupcem vietnamské komunity v Českých Velenicích, zda bychom mohli poskytnout školní prostory k výuce vietnamštiny pro vietnamské děti. Tomuto návrhu jsme rádi vyhověli. Výuka probíhala v jedné z našich tříd o loňských letních prázdninách.

V současnosti už výuka vietnamštiny neprobíhá?

Bohužel se rodina této paní učitelky, vietnamského původu, odstěhovala do Prahy. Je to zvláštní, ale úcta těchto lidí k povolání učitele jim nedovoluje, aby je vyučoval někdo jiný, než kvalifikovaný učitel. Takže další výuka začne, až se tu nějaký vietnamský učitel znovu objeví.

Podle čeho se děti vietnamštinu učily?

Rodiče nakoupili a nechali si z Vietnamu poslat slabikáře. Výuka se natáčela na video a pak byla pomocí satelitu vysílána ve vietnamské televizi.

Jsou na vaší škole děti se specifickými poruchami učení? Kolik jich je?

Ano, je tu devět integrovaných žáků se specifickými poruchami učení.

O jaký typ poruchy se zde jedná?

Sedm žáků trpí vývojovou poruchou. Dva žáci jsou mentálně postižení.

Jaké je měřítko pro ponechání integrovaného žáka na základní škole?

O tomto rozhoduje pedagogicko psychologická poradna. Řídí se rozsahem a stupněm postižení žáka.

Je integrovaným dítětem na vaší škole poskytnuta speciální péče popřípadě individuální výuka?

Od prvního do pátého ročníku děti chodí na kroužky nápravy dyslexie. Je to taková reedukace dyslexie. Myslím si, že pokud se dítě nezmění k lepšímu během těchto pěti let, těžko se to dožene později. Děti na druhém stupni o takovéto aktivity postupně ztrácejí zájem. Individuální výuku nejsme schopni zajistit. Pokud je to možné, snažíme se dětem, kteří to potřebují, vypracovat individuální vzdělávací plán.

Jak postupujete u integrovaných dětí při hodinách cizího jazyka?

Je zajímavé, že děti, které přišly z Vietnamu a pokrčují zde ve školní docházce, jsou svou úrovní znalosti cizího jazyka značně pozadu. Čeští žáci stejného věku jsou v cizím jazyce mnohem pokročilejší. Konkrétně v tomto případě mluvíme o znalosti anglického jazyka. Děti, jež jsou hodně pozadu, pak dochází na hodiny anglického jazyka do nižších ročníků.

Jak při hodinách cizího jazyka postupujete u dětí s SPU?

Snažíme se jim víc věnovat. Máme možnost je z daného předmětu neklasifikovat. Prostě jenom na předmět dochází a snaží se pochytit co nejvíce učiva.

Je hodnocení integrovaných dětí nějak upraveno?

Děti s SPU hodnotíme mírnějším způsobem s přihlédnutím k jejich poruše. Jinak pro cizince máme v našem klasifikačním řádu stanoveno hodnocení cizinců v bodě zvaném *Přístup ke vzdělání cizinci*.

Hodnotíte integrované žáky slovním hodnocením?

Žádnému žákovi s SPU nebylo z poradny doporučeno výhradně slovní hodnocení, proto ho nepoužíváme. U cizinců není žádný důvod pro hodnocení tohoto druhu.

Liší se nějak výrazně prospěchem od ostatních dětí?

Žáci s SPU mají upravené hodnocení, což jejich výslednou klasifikaci alespoň trochu upravuje k lepšímu a snižuje rozdíl mezi ostatními žáky. Co se týče vietnamských dětí, ti jsou na tom se známkami lépe. Patří dokonce k těm nejlepším žákům na škole. Jsou velmi pracovití a cílevědomí. Na to, co mají, vynakládají mnoho úsilí.

Změnil se nějak výrazně počet integrovaných dětí, nebo nezaznamenáváte žádné výrazné výkyvy?

Počet dětí s SPU se výrazně neliší od minulosti. Žáci s cizím státním občanstvím k nám přicházeli nejvíce v devadesátých letech minulého století. V současnosti se situace moc nemění, počet těchto dětí je poměrně stabilní.

Snaží se rodiče žáků „cizinců“ prosadit nějaké aktivity zaměřené na kulturu země, ze které pocházejí?

Rodiče vietnamských dětí si spolu se svými dětmi každoročně připravují představení na školní akademii. To je takové vystoupení tříd na závěr školního roku. Každá třída si připraví nějaký program. Loňské vystoupení vietnamských dětí, prezentující jejich kulturu a zvyky, bylo velmi zajímavé a poučné.

Nabízí vaše škola nějaké kroužky, kde by se kulturní tradice těchto zemí daly nějak využít?

V současnosti žádné kroužky tohoto druhu nemáme, ale do budoucna o tom uvažujeme. Myslím, že by to mohlo být přínosné pro obě strany.

Rozhovor s učitelkou anglického jazyka:

Vyučujete při hodinách anglického jazyka nějaké integrované žáky?

Ano, několik dětí je integrovaných.

Jsou mezi nimi i děti s SPU? Kolik jich je?

Tři děti jsou dyslektici a jeden dysgrafik.

Jsou tu tyto děti už od první třídy nebo byly integrovány později?

Tři ze čtyř žáků se specifickou poruchou učení jsou na této škole od první třídy. Jedna dívka sem byla integrovaná ze zvláštní školy. Jak je tomu dlouho, to bohužel nevím.

Mají tyto děti dobré vztahy se zbytkem třídy?

Řekla bych, že ano. Při hodinách anglického jazyka spolu děti spolupracují. Ti integrovaní se snaží „zapadnout“ do kolektivu. Pouze ta dívka, která přišla ze zvláštní školy, se ostatním dětem vyhýbá. Nemá ráda jejich společnost a dává jim to najevo.

Potřebují integrovaní žáci Vaši individuální péči?

Každý žák potřebuje moji individuální péči, nejenom ten integrovaný. Samozřejmě že těm se musím věnovat víc. Pokud ostatní žáci ve třídě pracují a tyto děti něčemu nerozumí, zpomalím tempo a vše jim dopodrobna vysvětlím. Oni to ví, proto se nebojí na něco se mě zeptat. Také se jim snažím látku vysvětlit jednodušším způsobem.

Mají tyto děti doučování?

Ano, doučuji je osobně. Protože do práce dojíždím a stejně čekám téměř hodinu než začne vyučování, doučuji tyto žáky každý den nultou hodinu před výukou. Vysvětluji jim to, čemu nerozumí, popřípadě procvičujeme již probranou látku.

Spolupracují s Vámi při hodině?

S jejich spoluprací nemám potíže. Myslím že toto se neodvíjí od toho jestli jsou integrováni nebo ne. Oni ví, že mi musí odpovědět. Já je za chyby netrestám. Pokud něčemu nerozumí, vysvětlím to znovu. Jsem zásadová a odpověď po nich chci. Ať je dobrá nebo špatná. Dobrou pochválím, špatnou opravím.

Nesnaží se svého znevýhodnění využít?

Myslíte, jestli se zbytečně nevymlouvají na to, že něco neví, protože mají poruchu? Z lenivosti? Ne, to nedělají. Jak jsem řekla, záleží na učiteli. Jak toto jednou připustí, žáci si na to zvyknou a budou to dělat pořád. Já už také sama vím, na co se jich můžu zeptat. Také vím, co mi tento druh žáka nebude schopný zodpovědět. Snažím se všechny motivovat k co nejlepším výsledkům.

Učíte také děti odlišným státním občanstvím? Pokud ano, kolik jich je?

Ano, učím děti hlavně vietnamského původu. Celkem učím 17 vietnamských dětí.

Můžete charakterizovat práci s nimi?

Jsou to velmi snaživí a pracovití žáci. Pracují pilně a systematicky. Jejich rodiče jsou přísní a ctižádostiví. Snaží se, aby jejich děti měly v budoucnosti lepší život, než mají oni sami. Na dětech je vidět, že se jazyku věnují i po škole. Téměř všichni mají doučování. Práce s nimi je velmi příjemná. I když, jako všude, i tady se najdou některé výjimky.

Nesetkáváte se se střetem kulturních tradic? Nevadí jim některá témata?

Zatím se mi nestalo, že bychom při hodině mluvili o tématu, jenž by jim vadilo. Ze své praxe vím, co si mohu k žákům dovolit. Učitel musí být

hlavně psycholog. Jeho prvořadým cílem je děti vychovat, poté se teprve snaží něco je naučit.

Je pro ně jejich mateřský jazyk při hodinách anglického jazyka znevýhodňující?

Většina těchto dětí se už narodila v České republice. Češtinu ovládají perfektně, mnohdy lépe než české děti. Jen velmi málo žáků sem přišlo v pozdějším věku a češtinu moc neovládají. V takovém případě jim někdy trvá delší dobu, než pochopí, co mají zrovna dělat.

Liší se jejich prospěch nějak výrazně od ostatních?

Řekla bych, že vietnamské děti narozené v Čechách, mají mnohdy lepší prospěch, než české děti. Hlavně dívky. Ti, kdo se přistěhovali později, nebývají zpočátku klasifikováni. Postupně by se měl rozdíl mezi oběma skupinami dětí stírat.

Je možné při výuce nějakým způsobem uplatnit realie zemí, z nichž rodiny žáků pocházejí?

Určitě to možné je. Je to dobrý nápad. Zatím jsem ale osobně této možnosti nevyužila.

2.4 Vyhodnocení výzkumu

Z odpovědí pracovníků školy vyplývá, že se školy od sebe, co se týče žakovského osazenstva, velmi odlišují. Základní škola v Českých Velenicích integruje převážně děti s odlišným státním občanstvím, konkrétně 12% žáků je jiného než českého státního občanství. Pouze necelá 3% tvoří žáci se specifickými poruchami učení. Situace na Základní škole v Rapšachu je zcela odlišná. Do této školy byli integrováni pouze žáci se specifickými poruchami učení. Obyvatelé romského původu, jejichž děti tvoří téměř 10% z celkového počtu žáků

v této škole, se v současnosti již nezařazují mezi etnické menšiny. Tito žáci nejsou považováni za integrované žáky.

2.5 Hodiny angličtiny v integrované třídě

Tuto výuku jsem připravovala pro šestou třídu Základní školy v Českých Velenicích. Hodiny probíhaly za dozoru paní učitelky, jejímž požadavkem bylo věnovat se také tématu, které s dětmi zrovna probírala. Snažila jsem se tedy svou výuku přizpůsobit daným podmínkám. Výuku jsem se snažila vést převážně v anglickém jazyce. Učitelka do výuky nezasahovala, obsah každé hodiny jsem s ní předem prokonzultovala.

Ve třídě byli spojení žáci z 6.A a 6.B. Fakt, že pocházeli ze dvou různých tříd, neomezoval v nejmenším jejich spolupráci. V této skupině žáků byly čtyři vietnamské dívky a dva romští chlapci. S poruchou učení byl ve třídě umístěn pouze jeden chlapec, jenž trpěl lehkou formou dyslexie. Největší potíže mu působila zvukově podobná slova, která často zaměňoval. Pokud tato situace nastala, ostatní se mu posmívali. Tomu jsem se snažila předcházet tím, že jsem mu zadávala úkoly odpovídající jeho úrovni.

V následujících třech přípravách na hodinu jsem se snažila detailně popsat průběh výuky. Obsah výuky se od příprav nijak nelišil, pouze gramatické chyby v odpovědích žáků jsem opravila.

2.5.1 Příprava na 1. hodinu

Téma: Úvod do vaření

Úroveň: A1

Cíl:

1. gramatický

V úvodu hodiny procvičím abecedu, neboť mi to zadala vyučující angličtiny jako opakování z předchozích hodin. Během konverzace, která bude následovat, budou žáci za pomoci vazeb *I don't mind/ I like/ I don't like/ I hate* vyjadřovat libost či nelibost. V tomto případě vyjádří svůj vztah k danému jídlu a porovnájí ho s ostatními pokrmy. Tuto látku už žáci znají z minulých hodin, při hodině ji pouze zopakují.

2. slovní zásoba

Cílem hodiny je zopakovat slova týkající se stravování a vaření. Naučíme se nová slovesa týkající se způsobu přípravy jídel (boil, fry, bake atd.).

3. řečové dovednosti

V této hodině se zaměřím hlavně na mluvení, psát budou děti pouze při „brainstormingu“ a procvičování sloves v tabulce. Domácí úkol bude také v písemné podobě. Dále se budeme věnovat poslechu, jenž je nutným předpokladem k porozumění konverzace a diskuse o zkušenostech žáků se stravováním v cizích zemích i doma.

4. kulturní

Žáci budou porovnávat pokrmy různých národů a jejich tradiční způsoby přípravy. Seznámíme se také s tím, při jaké příležitosti se daná jídla jedí.

Materiál k výuce:

- Slovníky
- Kopie se slovesy přípravy pokrmů
- Kopie, do které každý napíše recept svého oblíbeného jídla

Uspořádání třídy:

Po dobu luštění křížovky bude výuka probíhat frontálním způsobem. Křížovku napíše před hodinou na zadní část tabule. Až tato aktivita skončí, přemístíme se s dětmi do zadní části třídy. Jelikož výuka probíhá v místnosti s kobercem, mohou si žáci sednout do kroužku na zem. Tento způsob uspořádání třídy se mi zdá pro hodinu založenou na komunikaci vhodnější. Podle mého názoru se budou děti cítit uvolněněji a tím stoupne jejich ochota komunikovat.

Průběh hodiny (založené na komunikaci)

1. úvod

Na začátku hodiny zadám křížovku (viz níže), jejíž tajenka je zároveň tématem hodiny. Pokaždé vyzvu jednoho žáka, aby šel k tabuli a dané slovo do křížovky doplnil. Jelikož mým úkolem je také zopakovat abecedu, jeden ze spolužáků, jehož sama určím, slovo anglicky vyhláskuje. V tajence se skrývá slovo *cuisine*, o němž předpokládám, že ho děti ještě neznají. Neuhodnou tedy tajenku bez toho, aniž by doplnily všechna písmena. Myslím, že pro ne příliš často používané výrazy, je izolovaná prezentace slova vhodná k jeho snazšímu zapamatování. Poté, co děti všechna písmena tajenky doplní, uvedu výraz do kontextu, viz příklady níže. Slova, která jsou součástí křížovky jsou dětem velmi dobře známá, i jejich vysvětlení se skládá ze známé slovní zásoby.

								T		
								O	A	
								K	V	B
								N	E	L
		M	T							
		C	U	I	S	I	N	E		
		H	G	N	I	F				
		A					N	E		
		I					K			
		R								
1. something we can sit on
 2. a large glass with a handle/ a cup with straight sides
 3. a closed metal container for food or drink
 4. a large container for water, it can be used for washing the dishes in
 5. an object used for cutting
 6. a large piece of equipment for baking food in
 7. a piece of furniture with four legs

Význam:

A **cuisine**- from French *cuisine*, meaning “cooking; culinary art”

Užití v kontextu:

Vietnamese **cuisine** is famous for its common use of fish sauce.

Czech **cuisine** is quite rich.

Pasta is commonly associated with Italian **cuisine**.

2. brainstorm

Utvořím skupinky po čtyřech žácích. Tato aktivita proběhne formou soutěže. Během dvou minut se děti budou snažit vymyslet co nejvíc slov týkajících se jídla, vaření atd. Cvičení zároveň slouží k zopakování slovní zásoby. Na konci porovnáme, kdo napsal kolik slov. Ta skupina, která měla nejvíc slov je přečte nahlas a zbytek třídy doplní to, na co jejich spolužáci zapomněli.

3. prezentace autentické situace

Než začnu vlastní výuku, budu dětem anglicky vyprávět o svojí dovolené v zahraničí. Tento příběh bude zaměřen na stravování dané země. Na konci příběhu zmíním klady a zápory stravování v cizině. Z gramatických jevů zde uplatním použití gerundia a pasiva.

Teacher (dále T): Last year I was on holiday in Croatia. I often visited local restaurants. Croatians are great cooks! They eat a lot of fruit and vegetables. I usually don't like eating fish, but I didn't mind eating them there. The fish are quite often broiled or stewed. I hate eating seafood. I would never order a grilled crayfish or octopus salad. But in general I liked the Croatian food. A common Croatian dish it is quite cheap. Sea food and "white fish" are expensive. I enjoyed eating there much more, because I think that the Croatian cuisine is more varied and healthier and much healthier than the Czech cuisine. When you go to Croatia you should taste their ice-cream. It is not so healthy but it is delicious. Can you tell me something about your experience with other cuisines? Which cuisine is your favourite one?

Pupils (dále P):...

4. vlastní zkušenost dětí

Vyzvu děti, aby na tento příběh nějakým způsobem reagovaly. Vše bude probíhat v angličtině. Pomocí vazby *I don't mind/ I like/ I don't like/ I hate* mi sdělí svoje zážitky, jejich oblíbená jídla z různých světových kuchyní, popřípadě která jídla jim vůbec nechutnají. Zavedu diskusi na téma srovnávání vietnamských a českých pokrmů. V čem jsou si obě kuchyně podobné? Děti mi řeknou, která jídla mají nejradši a proč. Budou mě zajímat různé vietnamské tradice, které porovnáme s tradicemi ostatních kultur. Tato část hodiny bude zaměřena na procvičení gerundia.

T: Can you tell me something about your experience with other cuisines? Which cuisine is your favourite one? We know that we can use structures *I don't mind/ I like/ I don't like/ I hate* when we want to speak about something we like or don't like to do. Tell me something about your favourite cuisine and use the structures.

P1: *I like Italian cuisine. They have the best pizza.*

T: Can you use the structure, please?

P1: *I like eating Italian pizza.*

T: Why is pizza your favourite food?

P1: *I like the taste of it. I like eating meat and cheese.*

T: Is there anybody who doesn't like eating pizza?

T: Nobody? Is there any kind of pizza you don't like?

P2: *I don't like anchovy pizza. I hate eating anchovies.*

P3: *I don't like eating olives.*

T: Pizza is very rich food. Is there anybody who didn't mind putting on weight?

P4: *I don't mind eating rich food. I love playing football and doing many kinds of sport. I'm not afraid of putting on weight.*

T: OK. Is there any other cuisine you would like to speak about? What is your favourite cuisine? (oslovím dalšího žáka)

P5: *I have never been abroad, so I don't know any foreign cuisine.*

T: Never mind. Have you ever been to any Vietnamese restaurant in České Velenice?

P5: *Yes, many times. I like eating Vietnamese noodles and chicken meat.*

T: Do you like eating vegetables? Vietnamese eat bamboo shoots and black mushrooms quite often.

P5: *I don't mind eating vegetables.*

P6: *My mother cooks Vietnamese food all the time. I don't like it so much.*

T: Why?

P6: *I like eating Czech food much more. It is more varied. My mum cooks a lot of rice and noodles. It's always the same.*

T: What are traditional Vietnamese drinks?

P6: *We drink much tea. My parents like drinking rice wine and beer.*

T: And what is your favourite Czech food?

P6: *My favourite Czech food is svičková.*

T: What is the main difference between Czech and Vietnamese cuisine? (další žák)

P7: *Vietnamese cuisine contains more vegetable, noodles and rice. We eat more chicken and duck meat. We like eating spicy food.*

T: Which cuisine is healthier?

P7: *I think Vietnamese cuisine is healthier.*

T: How do you usually set the table? Do you have any habits? (oslovím dalšího vietnamského žáka)

P8: *We usually eat with chopsticks, but we don't mind eating with cutlery either.*

T: Do you eat from common plates or do you have any special table-ware?

P8: *We prefer eating from bowls or oval plates.*

T: Can anybody compare Vietnamese habits to Czech habits?

P9: *We eat from round dishes. When we are eating we are using cutlery.*

T: Which cuisine is more similar to the Italian one?

P9: *Czech cuisine is more similar to the Italian cuisine.*

T: Can you think of any reason why the Czech habits are more similar to the Italian habits?

P10: *I think it is because the Czech Republic is closer to Italy. Both countries are in the same continent.*

T: Thank you for this discussion. Let's move to another topic now. I will give you a handout with new words...

5. nová slovíčka

Rozdám žákům kopie s tabulkou, zaměřenou na výuku nových sloves. Ta budou žáci potřebovat při psaní receptu, jenž jim zadám na konci hodiny. Na splnění zadaného úkolu nechám žákům 2-3 minuty, poté s nimi úkol zkontroluji.

Zadání úkolu:

Přiřaďte správnou definici ke každému slovesu. Napište příslušné slovesu ke každému obrázku pod tabulkou (u jednoho slovesa chybí obrázek, poznáš u kterého?).

T: ...Here is a list of verbs we use when we prepare some food. You can do many things with the food. You can bake, boil, microwave, fry, grill or serve it. You might know some of those words. Your task is to match the explanation to the correct verb. Then you have to match the verbs to the pictures under the table. You can start working now. We check it up together after.

1)

1. bake	a. to cook on direct heat
2. boil	b. to give food or drink to someone
3. microwave	c. to heat in the microwave
4. fry	d. to cook cakes in an oven
5. grill	e. to cook in water
6. serve	f. to cook in a pan

2)

Řešení:

ad 1) 1d, 2e, 3c, 4f, 5a, 6b

ad 2) microwave, bake, fry, grill, boil

⇒ chybí serve

Kontrola:

Budu postupně vyvolávat žáky tak jak sedí, aby vyšla řada na každého.

2) Doplňte slovesa do vět.

1. You don't have to use so much oil when you fish in the Teflon pan.
2. Don't use plates with a pattern when you food.
3. They..... only soft drinks here.
4. I always too much cookies before Christmas.
5. In summer we often have a barbecue and meat.
6. Can you some eggs for the egg salad?

Řešení:

ad 2) 1. fry, 2. microwave, 3. serve, 4. bake, 5. grill,

6. boil

Kontrola:

Opět žáky vyvolám jednoho po druhém.

6. zpětná vazba

Před koncem hodiny shrnu probrané učivo a zopakuji nová slovíčka.

T: Today we spoke about food. Can you tell me the most important word of the lesson?

P: *Cuisine.*

T: Very well. Could you use this word in a sentence? (vyvolám několik žáků)

P1: *I like Italian cuisine.*

P2: *Czech cuisine isn't very healthy.*

T: Excellent. You have also learnt new verbs about cooking. Can you tell me what food you can prepare those certain ways? For example you can bake bread, rolls, cake and many other things. What can we fry?

P: *We can fry crisps, eggs, cheese, ...*

T: What can we boil?

P: *We can boil eggs, potatoes, rice, ...*

T: Give me an example of something we can microwave.

P: *I think we can microwave everything.*

T: It's true. So what can we grill?

P: *We can grill meat and vegetable.*

T: OK. Thank you. Now we can *serve* everything on the table.

7. domácí úkol

T: Next week we are expecting visitors from Great Britain. Your homework is to write a recipe of your favourite food you would cook for them. We will serve this food in our snack bar. As the visitors want to learn something new about your traditions, you should prepare something traditional. If you know any recipe of any foreign dish, you can write it as well. I will give you a sheet a paper with four cells. The first one is for the name of the meal. The second cell will contain a list of ingredients you will need for cooking. In the third cell you will describe how to prepare the meal- describe it step by step and in the right order! The last cell is for the picture of the meal. While giving instructions, use some of the verbs we have learnt today.

8. instrukce na další hodinu

For the next lesson, please bring a pair of scissors, glue and old magazines with various pictures of food and drinks. (kopie, do které děti vyplní recept viz. příloha č.1)

9. reflexe

Při hodině se mi s dětmi pracovalo dobře. Vesměs spolupracovaly bez problémů. Nejobtížnější bylo dodržet to, aby skutečně používaly vazby *I don't mind/ I like/ I don't like/ I hate* když mluvily o svých zážitcích. Několikrát jsem je na to musela upozornit. Nakonec si ale tuto vazbu zvykly používat, což bylo mým cílem a záměrem. Hodina zaměřená na komunikaci splnila svůj účel a děti po počátečních mírných rozpacích skutečně začaly komunikovat. Snažily se svoje znalosti angličtiny uplatnit v co největší míře. Všichni žáci dostali prostor k tomu, aby ostatním sdělili svoje zkušenosti a zážitky.

2.5.2 Příprava na 2. hodinu

Téma: Příprava švédského stolu

Úroveň: A1

Cíl:

1. gramatický

Zopakování partitiv.

2. slovní zásoba

Žáci se naučí nová slova a vazby vztahující se k stolování (např. *set the table, you are able*).

3. řečové dovednosti

Při poslechovém cvičení žáci vyhledají konkrétní informaci z textu, cvičení je tedy zaměřeno na scanning.

4. kulturní

Při práci na projektu se žáci zamyslí nad různými způsoby stolování a porovnají je se stolováním svých spolužáků.

Materiál k výuce:

- papíry o velikosti A3, staré časopisy s obrázky pokrmů, lepidlo, nůžky a potřeby na malování
- rádio
- slovníky

Uspořádání třídy:

Po úvodní části hodiny rozdělím děti do skupin po čtyřech. Ve třídě je při plném počtu 21 dětí, čtyři z nich jsou vietnamského původu. Tím by mi tedy vznikla jedna skupina ryze českých žáků. Pokud budou chybět alespoň tři žáci, rozšířím počet dětí ve skupině. Kdyby nikdo nechyběl, umístím zmíněné dva romské chlapce do jedné skupiny. Domnívám se, že pokud budou spolu v jednom kruhu, bude se jim snáze mluvit o jejich tradicích.

1. úvod

V úvodu hodiny seznámím žáky s tématem hodiny. Poté jim pustím anglickou písničku, kterou jsem vybrala jako poslechové cvičení dané hodiny. Jejím tématem je jídlo. Následně dětem rozdám kopie s textem písničky, některá slova tam ovšem budou chybět. Nejdříve si text s dětmi přečtu, abych si byla jista, že dané slovní zásobě rozumí. Píseň ještě alespoň dvakrát přehraji. Úkolem dětí bude chybějící slova doplnit, to znamená vyhledat konkrétní informaci z textu. Po doplnění slov si písničku společně zazpíváme.

T: Good morning. The topic of today's lesson is related to food. We will also make the snack bar for our visitors today. But first, we will listen to this song. (rozdám kopie s textem písně). Your task is to fill in the missing words. I will give you some time to read the song first. Then we will read it aloud and you will tell me unknown words. If you find an unknown word, find it in the dictionary and write it to your exercise book. After you know all the words of the song we will sing it together.

Pokud se v textu objeví nějaká neznámá slova, napíšete je na tabuli a pak je všichni společně vyslovíme. Děti daná slova najdou ve slovníku a napíšete je do svých sešitů. Pokud to bude slovní zásoba dětí dovolovat, po vyhledání ve slovníku vysvětlí děti význam slova anglicky. Poté vyhledáme v textu partitiva a zopakujeme možnosti jejich použití.

2. text písně

Cutlery, Dishes, Meals and Food

(1.) Kids: "What's for breakfast?"

(2.) Adult: "Set the table please."

(3.) "Please help me to set the table.

(4.) I need and you are able. (help)

(5.) You can help to set the table.

(6.) Set the table..... ." (please)

(7.)"Each person needs a cup and saucer

(8.) bowl, plate and a of water. (glass)

(9.) Don't forget knife, fork and spoon.

(10.) Set the table. We'll eat..... ." (soon)

(11.) "We'll sit down, have lots to eat.

(12.) and jam, eggs or meat, (Toast)

(13.) bagels, cream cheese, what a treat!

(14.) Coffee, milk, or tea." (juice)

(Píseň pokračuje dále, ale při hodině přehraji pouze tuto část.)

Předpokládaný vývoj konverzace a odpovědi žáků při hodině:

T: Read the text of the song now. (žáci dostanou čas na přečtení písně)

Do you know all the words from the song?

P: I don't know what a "saucer" means.

T: Does anybody know what the saucer means? (napíše slovo na tabuli) No? Look it up in the dictionary and write it to your exercise book.

P: It means „podšálek“.

T: Can you explain it in English?

P: It is a small plate. We put a cup on it.

T: Excellent, thank you. Are there any other words you don't know? If not we can listen to the song now. (poprvé přehrají píseň)

Have you filled in all the missing words? If not, I will play the song once more. (po druhém přehrání písně společně s žáky text zkontrolujeme)

T: What are the words you have filled in? Anybody who has filled the words in, please raise your hand and tell us the right answer. (následují odpovědi žáků, které jsou v textu písně v závorkách uvedeny na konci řádků)

-napotřetí si píseň zazpíváme společně, melodie z rádia bude sloužit pouze jako podklad

T: You have already learnt that we can place some food to special containers („a tin of pineapple“). We can also measure them in a special way („a loaf of bread“). „A TIN and A LOAF are called partitives. There are some words, which are usually connected with the partitives. Can you find them? (toto cvičení je opět zaměřeno na vyhledávání konkrétní informace z textu= scanning)

T: I will give you an example: a loaf of cheese (line 13)

Žáci si znovu přečtou text písně, poté některé z nich vyvolám (ne pouze jednoho žáka).

T: Which words can be used with partitives? Can you tell me the whole expression, please?

P: A glass of water (line 8), a glass of jam, a dozen of eggs, a slice of meat (all line 12), a loaf of cheese (line 13), a cup of coffee, a glass of milk, a box of juice, a cup of tea (all line 14).

T: Very well. Do you know any other partitives? (vyvolám několik žáků)

P1: a loaf of bread,

P2: a bar of chocolate, ...

T: Thank you. Last time we have learnt new verbs. One of those verbs is "to serve". Can you find any expression or a sentence in the text, which has similar meaning?

P: Is it "to set the table"?

T: Yes it is. Excellent! To set the table means to serve food on the table.

3. kontrola domácího úkolu

Žáci mi odevzdají recepty, ze kterých během jejich práce na projektu sestavím mezinárodní jídelníček pro hosty. Recepty rozdělím podle druhů a sváži do kroužkové vazby. Tento jídelníček může zároveň sloužit i jako třídní kuchařka.

T: It is time to collect your homework. I will put all the recipes together and make a menu for our guests. We can also use this book as our own cookery book. It doesn't matter that some of you might have cooked the same food. I'm sure that everybody has his own original way of cooking.

4. projekt

Na vypracování projektu nechám dětem přibližně 20-25 minut. Jejich úkolem bude pokrmy namalovat a popsat. Neznámé výrazy mohou vyhledat ve slovníku. Nezapomenu připomenout, že před koncem hodiny výsledky porovnáme. Budu klást důraz na to aby děti namalovaly co nejvíce pokrmů, na které si vzpomenou.

Zadání projektu:

T: You have already written the recipe of your favourite food. The food is already cooked too. Now you can serve it on the table. Draw a picture of your table full of various drinks and dishes for the guests. When the picture is done don't forget to name it and describe it. Please be generous and offer as much lavish as you can.

And now divide into five groups now. There will be four pupils in each group. Try to create mixed groups- it means that in each group here will be one of your Vietnamese friends. You can work anywhere in this classroom. You will have 20 minutes for this project. Each person in every group must participate in this project. All the groups will present their project before the end of the lesson. We will announce the best project of the class. All the projects will be displayed in the classroom. You can start working now.

5. prezentace

Na tuto část hodiny vyhradím alespoň 10 minut. Zhodnotíme projekty. Porovnáme jídla ze všech stolů. Poté zhodnotíme například to, která jídla jsou zdravá, kdo používá více masa či zeleniny, čím daná jídla jí (příborem nebo hůlkami), zda daná kuchyně preferuje talíře nebo má své vlastní nádobí. V této části budou sami žáci mluvit anglicky. Pokud je nenapadne vhodné vyjádření o dané kultuře, budu jim klást otázky. Budu se snažit přimět děti, aby mě přesvědčily o tom, že jejich stůl je ten nejlepší a proč by si hosté měli právě z něj něco vybrat. Jejich koláže budou vystaveny ve třídě.

Vlastní prezentace

Zde je uvedena prezentace jedné skupiny dětí při hodině angličtiny (obrázek viz příloha č.2). Obsah je zachován, ale gramatické chyby jsem se rozhodla opravit. Prezentace by měla rozvinout znalosti tradicích a zvycích různých zemí. Žáci se naučí vystupovat a mluvit v cizím jazyce před celou třídou před celou třídou. Dalším cílem tohoto cvičení je také to, aby se žáci naučili prosadit se a uplatnit svoje názory.

T: It is time to check your project now. Each group will present their project in front of the whole class. Group number one come here, please. Can you show us your drawing? What food will you serve to the guests?

G1 (group 1): *We will serve some Vietnamese and some Czech food.*

T: OK. What exactly are you going to serve?

G1: *We have cooked Vietnamese chicken rolls with vegetable. We have also prepared fruit salad.*

T: I can see you have chopstick in the picture.

G1: *Yes, we will eat the chicken rolls with the chopsticks.*

T: And what kind of Czech food have you prepared?

G1: *We have made some snacks.*

T: What is on the snacks? What food did you use?

G1: *It is a slice of bread with salami, a piece of hard boiled eggs and a piece of pickle.*

T: It might be good, but it does not look very healthy. Which food is healthier do you think- Czech or Vietnamese?

G1: *I think that Vietnamese food is healthier. There is more fruit and vegetable.*

T: What will we drink?

G1: *We can drink some ice tea, coffee or juice.*

T: Thank you very much for your presentation.

Postupně se vystřídají všechny skupiny.

6. reflexe

Co se týče první části hodiny, tedy poslechového cvičení, snažily se děti doplnit co nejvíce slov. Zde se projevily celkem značné rozdíly v úrovni angličtiny u jednotlivých žáků. Všichni žáci měli alespoň tři slova doplněná. Nejvíce slov, a to pět, doplnila pouze jedna vietnamská dívka. Další částí hodiny byla práce na projektu a jeho následovná prezentace. Žáci měli v průběhu prezentace potíže s tím se jasně a přesně vyjádřit. Zpočátku byli někteří velmi nervózní hovořit před celou třídou, nakonec ale svoje obavy překonali. Několikrát se stalo, že se mě museli zeptat na to, jak se něco řekne. S tím jsem jim ochotně pomohla. Oceňuji snahu dětí při práci na projektech. Někteří však přiznali, že by na projektu potřebovali pracovat delší dobu. S tím jsem ovšem už od počátku

počítala. Více času si vyžádali pouze na drobné domalování obrázků. Díky tomu, že hodně pokrmů vystřihávali přímo z časopisů a pak už je pouze lepili na papír, získali někteří z žáků časovou rezervu. Celkově bych hodnotila spolupráci žáků i charakter hodiny za velmi vydařený.

2.5.3 Příprava na 3. hodinu

Téma: Porovnání českých, vietnamských a britských reálií

Úroveň: A1

Cíl:

1. slovní zásoba

Žáci se seznámí se základními britskými měrovými jednotkami.

2. řečové dovednosti

Převážnou část této hodiny věnuji výkladu reálií, hodina je tedy zaměřena na poslech. Mým cílem je do výkladu zapojit i žáky samotné. Zda žáci pochopili můj výklad, budu ověřovat v průběhu hodiny prostřednictvím doplňujících otázek.

3. kulturní

V této hodině se žáci seznámí se základními britskými reáliemi, jež porovnají s reáliemi České republiky a Vietnamu.

Pomůcky

- Mapa Evropy a Asie, samostatná mapa Velké Británie
- Fotografie popřípadě pohlednice Londýna, obrázek britské vlajky, fotografie královny a jiný obrazový materiál
- Obrázky pokrmů
- Slovníky

Průběh hodiny

Budu se snažit, aby tato hodina probíhala v co největší míře v anglickém jazyce, jehož úroveň přizpůsobím znalostem žáků. Jako návštěva ze zahraničí představím kulturu a zvyklosti země, z níž pocházím. Abych navázala na předchozí témata, tedy jídlo a stolování, zmíním se nejprve o téže tradici ve Velké Británii a teprve poté vyložím realie země. Vyzvu žáky, aby mi o svojí zemi také něco řekli.

1. úvod

V roli návštěvníka z Velké Británie poděkuji dětem za pozvání a pohoštění. Zhodnotím připravené pohoštění a srovnám to, co mají všechny tři kuchyně společné a v čem se od sebe odlišují, což je cílem této části hodiny.

T: Good morning. My name is Pauline. I would like to thank you for your invitation. I was very surprised and pleased to see the amount of refreshments you had prepared for me. It was very nice of you and much appreciated. As the food was varied, it gave me a good opportunity to get acquainted with your cuisine and eating habits. Czech, Vietnamese and British cuisines are very different from each other. The Vietnamese cuisine consists of many kinds of vegetable, herbs and spices. Vietnamese also like rice and noodles. Czech cuisine consists of more meat than Vietnamese cuisine. As a side dish the Czechs prefer potatoes and dumplings rather than rice or noodles. Now I would like to tell you something about British cuisine.

Pro lepší názornost do hodiny přinesu obrázky některých tradičních britských pokrmů, jakými jsou například roast beef, Yorkshire pudding a mnoho dalších. Tyto obrázky budu dětem během svého výkladu ukazovat. Nezapomenu se zmínit o tradiční britské snídani.

T: The most important meal of the day is breakfast. Weekday breakfasts in England often consist of a brief meal of cereal and toast, but at the weekends most people enjoy a "Full English" breakfast. The most important of the meal is bacon, eggs and brown

beans. The bacon is usually grilled and the eggs are scrambled. Some of the additional ingredients that might be offered as part of a Full English breakfast include: toast, bread and butter, sausages, tinned tomatoes, mushrooms, chips and many others (vše v průběhu výkladu ukázu na obrázku). What is your traditional breakfast like? (oslovím jednoho z českých žáků)

P1: *I don't know if there is any typical Czech breakfast. In the morning I usually eat a sandwich.*

T: And what do you drink?

P1: *I like drinking tea in the morning. Sometimes I drink cocoa.*

T: OK, thank you. Is there anybody who likes eating cereals for breakfast?

P2: *I like eating milk and cereals with chocolate flavour.*

T: What is a typical Vietnamese breakfast? (oslovím vietnamského žáka)

P3: *Vietnamese eat biscuits or soups in the morning. During the week I usually don't have time to eat breakfast.*

T: Does it mean that breakfast is not such an important meal in Vietnam?

P3: *Breakfast is important but dinner is the most important meal of the day.*

T: It is quite strange how all three countries' cuisines differ from each other. Can you tell me which two cuisines from these three are more similar than the third one?

P4: *I think that Czech and British cuisines are similar. Vietnamese cuisine is very different from them.*

T: It is truth. What about the British cuisine is similar to the Czech cuisine?

P5: *I think that toasts, sausages and scrambled eggs are quite popular in the Czech cuisine as well.*

T: Very well, thank you. Can you think of any other reason for it?

T: No? Look at the map now (rozložím na tabuli mapu Evropy a Asie). Have you got any idea now?

P6: *The Czech Republic is closer to Great Britain.*

T: Exactly. That is the correct reason. There is one more thing. Do you know what it could be?

P7: *The Czech Republic is in the same continent as Great Britain.*

T: Yes, this is what I wanted to say. Thank you for this discussion. I have prepared a recipe of my favourite British food. It is something small, but very tasty.

Nyní napíšu na tabuli recept, ve kterém ponechám původní měrové jednotky. Mým cílem je, aby si žáci uvědomili rozdíl v těchto jednotkách, naučili se jejich převody a zapamatovali si jejich anglické názvy. Z velkého množství těchto jednotek vyberu pouze tři nejzákladnější položky, upozorním na ně a převedu je do naší měrové soustavy. Tyto jednotky a jejich převody si žáci zapíší do sešitu. Cílem tohoto cvičení je porovnat různé tradice vaření.

Převody jednotek:

1lb (pound) \approx 450g

1oz (ounce) \approx 30g

T: Here is a recipe of my favourite food. It is a cheese cake. As you can see Brits use "Imperial" units of mass. I will provide you with a list of those units. Your task is to convert the "Imperial" units into "Metric" units as used in Czech. After you convert the recipe to "Metric" units, you can try to bake this cake at home.

2. recept:

Cheese Cake Recipe: (for 6 cakes)

Ingredients:

5 lb Cream Cheese

12 oz Sugar

¼ oz Lemon Zest

½ oz Vanilla

¾ oz Salt

3 Eggs

8 oz Whip Cream

4 oz Milk

1 oz Lemon Juice

1. Put a thin layer of sponge cake (we have bought it) into a pan and bake at 200° C for 10 minutes.
2. Mix cream cheese at low speed until it is smooth.
3. Add sugar, lemon zest, vanilla, and salt and mix it.
4. Add the eggs one by one and mix them at low speed until they are smooth.
5. Gradually add the cream, milk and lemon juice.
6. Fill prepared pans and bake at 200° C for 10 minutes, reduce heat setting to 100° C and bake for about one hour or until set.

Cool cakes completely before removing them from the pans.

T: Now you can convert this recipe into “Metric” units. It won’t be so difficult. In the recipe there are only two different units of mass. There is another unit, which is widely used in Britain. It is a *stone* (st). One stone weights approximately 6, 35 kilos. As it is very unlikely to ever prepare food in such proportions at home, you probably will never see this unit used in a recipe. You can look unknown words up and write them into your exercise book. Are there any unknown words?

P1: *Zest.*

T: It is the yellow part of a lemon. We can peel it.

P1: „*Kúra*“?

T: Yes, that is the correct word.

P2: *What about the word sponge?*

T: Do you mean sponge cake?

P2: *Yes, it is sponge cake.*

T: It is a type of soft flour based cake, sugar, baking soda and eggs. But it might be better if you look this word up in the dictionary.

P3: *Does it mean „piškotový dort“?*

T: Yes, it does.

P4: *I know one animated story. It is also called The Sponge Bob.*

T: And who is the main character?

P4: *It is „houba na mytí“.*

T: Exactly. This cake is as soft as sponge. And now, how many grams of the ingredients do we need to make this cake?

P5: *We need 2250g Cream Cheese, 360g Sugar, 23g Lemon Zest, 15g Vanilla, 23g Salt, 3 Eggs, 240g Whip Cream, 120g Milk, 30g Lemon Juice.*

T: OK, thank you.

3. výklad

Nyní seznámím žáky se základními britskými reáliemi a srovnám je s některými reáliemi České republiky a Vietnamu. Poté se zaměřím pouze na Velkou Británii. Při výkladu budu vše ukazovat na mapách (Británie, České republiky a Vietnamu), které pověsím na tabuli. Výklad bude probíhat formou dialogu. Požádám žáky, jako cizinka, aby mi také řekli něco o své zemi. Cílem této části hodiny je rozšířit znalosti žáků o Velké Británii a umožnit jim porovnat podobné a rozdílné vlastnosti daných zemí.

Postup:

V tomto cvičení jsem se snažila propojit reálie všech tří zemí. Původně jsem chtěla porovnávat všechny země najednou během výkladu. Tento postup jsem nakonec změnila a všechny tři výklady zemí následovaly za sebou.

T: Now I would like to tell you about the country I come from. I am from England. **England**, together with **Scotland, Wales and Northern Ireland**, makes up **The United Kingdom of Great Britain**, also known better as just simply the “**UK**”. The UK is a part of Western Europe. As you can see on the map, it is an island country surrounded by the North Sea and the English Channel. The capital city of England is London. It lies in the south of England. The UK is much larger than the Czech Republic, but it is smaller than Vietnam. The UK has more inhabitants than the Czech Republic and Vietnam together (porovnáám na mapách). The head of state is Her Majesty **Queen Elizabeth II** (ukáži dětem fotografii královny). The British currency is the pound (£).

Poznámka: Podtrhané výrazy napiši na tabuli jako „záchytné body“. Podle této konstrukce mi žáci sdělí něco o svojí zemi. To samé (hlavní města atd.) napiši na tabuli během výkladu žáků o jejich zemi.

T: And now, can you tell me about your country? We can start with the Czech Republic. What is the capital town of the Czech Republic, where does the Czech Republic lie etc.? Could you start, please? (oslovím českého žáka)

P1: *The Czech Republic lies in Central Europe. The capital city is Praha.*

T: What is the English name for it?

P1: *Prague.*

T: Does anybody know how many inhabitants are in the Czech Republic?

P2: *There are around 10 million inhabitants.*

T: Do you know the size of Czech?

P2: *I don't know.*

T: Who knows the size of the Czech Republic?

P3: *Isn't it around 80,000 square kilometres?*

T: That is correct. The Czech Republic covers just less than 80,000 square kilometres of area.

Do you know the size of Great Britain?

..... all answered no

T: It is three times the size of the Czech Republic. It covers the area of 240,000 square kilometres.

Very well, can you continue? (oslovím dalšího žáka) What four countries surround the Czech Republic?

P3: *Austria, Germany, Poland and Slovakia.*

T: Does anyone know what a "continental country" means?

.....all answered no

T: When a country doesn't lie on an island it is a continental country. Go on, please.

P3: *The president of the country is Václav Klaus.*

T: What is the Czech currency?

P4: *It is "Czech Crowns".*

T: Do you know how many crowns you need to buy one pound?

P4: *No, I don't know.*

T: One British pound costs 41 Czech Crowns.

OK, thank you very much. Now we should mention some basic facts about Vietnam. Can you tell me something about Vietnam? (vyvolám vietnamského žáka) What is the capital city?

P5: *The capital city of Vietnam is Hanoi.*

T: In what part of the country does it lie?

P5: *It is in the northern part of Vietnam.*

T: In what part of the world can we find Vietnam?

P6: *Vietnam is in eastern part of Asia.*

T: Do you know how many inhabitants there are in Vietnam?

P6: *No, I don't know.*

T: Does anybody else know?

..... no answer

T: Vietnam has 81 million inhabitants. It means that Vietnam has eight times the inhabitants than the Czech Republic, but has fewer inhabitants than the UK.

Is it an island or a continental country?

P7: *I think it's a continental country; it lies on „poloostrov“Ca Mau.*

T: OK, so we can say it lies on Ca Mau Peninsula. What countries is Vietnam surrounded by? Can you show it on the map, please?

P8: *Vietnam is surrounded by China, Laos and Cambodia.*

T: What sea is it coasted by?

P8: *It is coasted by the South China Sea.*

T: Who is the head of the country?

P5: *The head of the country is the president.*

T: What is his name?

P5: *I don't remember it now.*

T: Who knows the president's name?

P8: *His name is Tran Duoc Lung.*

T: And what is the Vietnamese currency.

P7: *It is a dong.*

T: Do you know how many crowns you need to buy one dong?

P7: *I don't know.*

T: I have found out that one dong cost 1, 4 Czech Crowns.

OK. Thank you for your participation. We have shared many interesting things about our countries.

I would like to tell you something about London now. London has almost as many inhabitants as the Czech Republic. London lies on the river Thames. There are many places of interest in London. There are many important buildings, including world-famous museums, theatres, concert halls, galleries, airports, stadiums and palaces. The major tourist attraction is Buckingham Palace. It is the London home of Queen Elizabeth II and British royal family. Another important place of interest is Trafalgar Square with Nelson's Column is in the centre of the square. The Nelson's Column is surrounded by fountains. People, who visit London, should also see St Paul's Cathedral. The cathedral was built in the 17th century and it is the seat of the London. You can look at these pictures and postcards. They might give you an idea of what you can visit if you go there.

4. shrnutí

T: Can you think of anything that all those countries have in common? Compare all three countries. You can use the maps.

P1: *Britain and the Czech Republic are European countries.*

T: Yes, Vietnam is an Asian country. What else?

P2: *Britain is larger than the Czech Republic.*

T: OK, and what about Vietnam?

P3: *Vietnam is the largest country.*

T: Very well. What can you say about Britain and Vietnam?

P4: *They are coasted by the seas.*

T: Is Vietnam an island country as well?

P5: *No, it lies on the peninsula.*

T: What do Vietnam and the Czech Republic have in common?

.....no answer

Who are the heads of the countries?

P6: *The presidents are the head of the countries.*

P7: *They are not island countries.*

P8: *Both countries use metric as a unit of measurement.*

T: Excellent.

5. závěr

Poděkuji žákům za spolupráci a pozvu je na návštěvu do Velké Británie.

T: I would like to thank you again. It was nice to spend time here with you. It was pleasure to meet you. Hopefully next time we meet each other in Britain.

Good bye!

6. reflexe

Tato hodina proběhla formou výkladu. Zpočátku jsem se obávala, že bude pro žáky příliš náročná na poslech. Moje pochybnosti se ale po doplnění výkladu obrázky a mapami nepotvrdily. Tento doprovodný materiál děti velmi zaujal. Největší pomocí při výkladu byly mapy, podle kterých mohli žáci všechny země navzájem porovnávat. Asi třikrát se stalo, že děti nevěděly odpověď na mou otázku. S tím, že tato situace nastane, jsem počítala. Překvapilo mě, že vietnamské děti, i když se většina z nich narodila v České republice, ví o Vietnamu tolik informací. Na závěr bych chtěla všechny žáky pochválit a ještě jednou poděkovat ZŠ České Velenice, že mi tuto výuku umožnila.

3.0 ZÁVĚR

Tato diplomová práce byla od počátku chápána jako možný návrh jednoho z několika způsobů a možností integrace různě znevýhodněných žáků do systému českých základních škol. Ve své práci jsem se zaměřila hlavně na žáky s různým zdravotním postižením, migranty, děti ze znevýhodněných sociálních skupin a etnických menšin. Jejich sociální postavení a možnosti společenského uplatnění jsou i přes mnohé legislativní úpravy stále velmi nejisté.

Jak ukázaly grafy v praktické části, žije v České republice poměrně velké procento takto znevýhodněných občanů. Většina z nich je do základních škol skutečně integrována. Ve školách nejsou izolováni a jejich vztahy k okolí jsou převážně dobré.

Než jsem začala tuto diplomovou práci psát, stanovila jsem si několik hypotéz:

- 1) Největší procento integrovaných žáků budou žáci se speciálními poruchami učení
- 2) Ve školách nebudou učitelům poskytnuti asistenti
- 3) Školy nebudou vybaveny vhodnými pomůckami k výuce cizího jazyka pro integrované žáky

První hypotéza, se ani nepotvrdila, ani nevyvrátila. V tomto daném případě je rozhodující umístění školy. ZŠ České Velenice, jako škola ležící na státních hranicích, integrovala převážně děti z rodin migrantů. Na základní škole v Rapšachu naopak studují spíše žáci se specifickými poruchami učení a romské děti (ty už se ovšem od ostatního obyvatelstva nevydělují, nejsou považováni za národnostní menšinu, proto se o nich nevedou žádné speciální statistiky).

Další dvě ze stanovených hypotéz diplomové práce se potvrdily.

Předložený řízený rozhovor ukázal, že na školách nejsou asistenti

učitelů, což je zapříčiněno nedostačujícími finančními prostředky. Dále se v nedostatečné míře využívají speciální pomůcky k výuce integrovaných žáků, což je opět důsledkem výše zmíněného důvodu. V základních školách nejsou umístěni žáci s těžkými formami specifických poruch učení, proto se zřejmě ani žádné pomůcky k výuce na školách neuplatňují. Tito žáci zůstávají převážně umístěni ve speciálních školách. Pokud se ovšem ve třídách integrování žáci objeví, dodržují učitelé zásady přiměřenosti a volí způsob výuky a výkladu, který odpovídá úrovni a znalostem žáků.

Sama jsem měla příležitost si výuku v integrované třídě vyzkoušet. Jelikož hodiny probíhaly ve třídě s čtyřmi integrovanými vietnamskými dětmi, zaměřila jsem se ve svých přípravách na multikulturní výuku. Jak jsem sama zjistila, jsou tyto hodiny velmi obohacující pro učitele i jejich žáky. K výuce jsem nepotřeboval žádné finančně nákladné pomůcky. To, čeho této výuce věnujete nejvíce, je čas. Musím ale přiznat, že se tato „investice“ vyplatí a její výsledky zpozorujete už během výuky samotné.

Pokud diplomová práce ve svém konečném důsledku napomůže k obohacení a zpestření výuky angličtiny v integrovaných třídách, pak splnila svůj zamýšlený cíl.

4.0 SUMMARY

This diploma thesis deals with **teaching English in integrated classes**. Integrated classes contain three main groups of pupils: 1. children with various handicaps, 2. children from disadvantaged social groups and ethnic minorities and 3. children from migrant families. Among other things the thesis is focused on a key question as asked: what are the possibilities of teaching integrated pupils in Czech schools? Are both "non-integrated" pupils and teachers prepared for the integration? Who can be integrated and who cannot? How can we work with integrated pupils? Could this situation be beneficial to everybody? I have tried to answer all these questions. The aim of the thesis is to suggest and describe ways of dealing with integration.

In the **theoretical part** I have mentioned specialists in the fields of integration. This section consists mainly of the analysis of their work. I have focused on the Czech specialists, although many of them had quoted foreign specialists as well. The biggest group of foreign specialist is Anglo-American group. The theoretical part of the thesis begins with the description of the notion "integration". I have also mentioned different kinds of integration and conditions for integrations, which have to be followed for successful integration. Some specialists have suggested possible ways how to help teachers of integrated classes. Some of those suggestions (e.g. teachers' assistants, verbal evaluation, and special aids) have turned to be practically non-productive. I have classified the integration possibilities of all three groups of integrated pupils. Another part of this section is three graphs, which show the numbers of integrated pupils in the Czech schools. No less important subject is the right of education for everybody who seek full life and self-fulfilment.

The **practical part** consists of two main sections- the research and multicultural lesson plans. At the beginning of this part I had stated three hypotheses:

1. the biggest number of pupils integrated at Czech schools will be children with specific learning difficulties
2. the teachers will not be provided with assistants
3. schools will not be supplied with sufficient aids for children with specific learning difficulties

I have to admit that in my first hypothesis I had not taken into account all the possible influences on the reasons for integration. According to the research, carried out at two South Bohemian primary schools, the location of the school is the major aspect. Schools located closer to the borders integrate more children from migrant families. The main reason for it is their living in border or tourist towns. To the other big group of integrated children belong children with specific learning difficulties.

In the first section, the research, I have interviewed the directors and teachers of English. The research focuses on the number of the integrated pupils, the cause of their integration and the approach teachers take to teach them. Teachers generally devote more time to the integrated pupils. Their evaluation is also adapted to the circumstances. In the second section I created three multicultural lesson plans. I have taught them in a class with four Vietnamese children. My aim was to compare their culture with Czech culture. I have also tried to include more than these two cultures. The third lesson plan was focused on the British traditions and their comparison to other countries. I wanted to enrich pupils' knowledge of culture of different countries. I have tried to teach the lessons in an interesting and attractive way.

I think that teaching multicultural lessons was beneficial to both me and the children. In my opinion teachers should try to make the integration of one group of children convenient for everybody. Although preparing special lesson plans for integrated children is much more time consuming it is worth doing. Children will appreciate the change in the lessons and they will like it.

5.0 SEZNAM LITERATURY

Jesenský, J. (1993) Prostor pro integraci, Comenia Insult

Novotná, M., Kremlíčková, M. (1997) Kapitoly ze speciální pedagogiky pro učitele, SPN

Michalová, Z. (2004) Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na školách středních, Tobiáš

Komenský, J. A. (1958) Velká didaktika. Vybrané spisy J. A. Komenského, SPN

Slavík, J. (1999) Hodnocení v současné škole, Portál

Michalík, J. (2001) Školská integrace dětí s postižením, Univerzita Palackého

Matějček, Z. (1974) Vývojové poruchy učení, SPN

Doman, G. (1997) Jak pečovat o vaše postižené dítě, Votobia

Další zdroje:

Bílá kniha (2001), MŠMT, Tauris

Brabec, M. (31. 1. 2006) Mladá fronta DNES, str. 3

Listina základních práv a svobod (1992)

Marques, K. *Romské děti nastupují na střední školy*,
www.kritickemysleni.cz

www.mkc.cz- "O Roma vakeren" - "Romové hovoří"

6.0 PŘÍLOHY

Č. 1 - vietnamsky' recept

VIETNAMESE ROLLS

Ingredients

1/2 kg minced meat	rice noodles
2 eggs	rice paper
1 carrot	salt
1 kohlrabi	pepper
1 onion	
black mushrooms	

Preparation

1. mix chopped vegetables with chopped onion
2. add rice noodles, minced meat and eggs
+ salt and pepper
3. wrap everything in the rice paper
4. fry ⁱⁿ the frying pan
5. serve hot or cold with vegetable salad

Picture

